

PETROL

DO TRGOVINA LJUBLJANA
DO ISTRA-BENZ KOPER
DO ZEMELJSKI PLIN LJUBLJANA
DO TRANSPORT ILIRSKA BISTRICA
DO RAFINERIJA MARIBOR
DO GOSTINSTVO LJUBLJANA
DO OLMA
DSSS

11

November
1983
Leto XXII

GLASILO DELAVCEV SOZD PETROL

NAŠ 29. NOVEMBER

29. november — skupni praznik narodov in narodnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije ni le dela prosti dan. Je tudi velika manifestacija trdnosti in enotnosti te naše skupnosti.

Praznujemo ga v spomin na zgodovinsko odločitev leta 1943 v Jajcu, ko so odposlanci slovenskega naroda, skupaj s odposlanci drugih narodov in narodnosti, na podlagi pooblastil nacionalnih antifašističnih in narodnoosvobodilnih svetov odločili, da bo nova Jugoslavija skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

To je bil veliki, zgodovinski dogodek. Prvič zato, ker so bile s tem uresničene stoletne težnje malih balkanskih narodov po sožitju v skupnosti, ki ne bo temeljila na politiki nadvlade velikih oziroma na politiki podrejanja malih. Drugič pa zato, ker se je to zgodilo v letu 1943, ko je pod nacifašističnim škornjem ječala še vsa Evropa, ko so Hitlerjeve divizije bile še vedno globoko na sovjetskem ozemlju; ko so se o odpiranju druge zahodne fronte predstavniki vlad protihitlerjevske koalicije šele pogovarjali.

To ne govori le o tem, kakšno silo je že takrat predstavljalo naše narodnoosvobodilno gibanje, ampak tudi o tem, kako globoko je bilo v vodstvu tega gibanja zasidrano spoznanje, da bo fašizem poražen in z njim vred vse tiste reakcionarne družbene sile, ki so ga porodile in omogočile.

Letos mineva 40 let uresničevanja in potrjevanja teh AVNOJSKIH odločitev. Pota njihovega uresničevanja niso bila vedno gladka in ravna.

A vendarle je v teh 40 letih naša Jugoslavija zrastle v gospodarsko srednje razvito — po družbenih odnosih pa v eno najrazvitejših držav na svetu. Uspeli smo znatno zmanjšati zgodovinsko nastale razlike v notranji razvitosti. Navzven pa smo se uveljavili kot eden najvidnejših pobornikov za mednarodno sodelovanje in politiko nevrščenosti, kot oblike presegevanja razklanosti sveta na interesna območja in vojno politične bloke — te največje nevarnosti za mir v svetu.

Seveda AVNOJSKA načela niso enkrat za vselej dana. Nujno jih je neprestano potrjevati in razvijati v skladu s stopnjo materialnega razvoja in samoupravnih družbenih odnosov. To je nujno zato, da bi skrčili na minimum možnosti za kakršnakoli mednacionalna trenja ali nesporazume.

Danes je pogoj temu spoštovanje ustavnega položaja republike kot samoupravne in družbenopolitične skupnosti, v kateri delovni ljudje in občani uresničujejo največji del svojih pravic in dolžnosti; spoštovanje Jugoslavije kot socialistične skupnosti samoupravnih narodov in narodnosti, ki v federaciji uresničujejo del svojih suverenih pravic, združevanje »dela in sredstev« po načelih dobrega gospodarjenja, ne glede na republike, regionalne ali lokalne meje.

Vsa naša aktivnost, politična in gospodarska, vsa naša gospodarska politika, vse naše samoupravne odločitve morajo biti danes naravnane na krepitev teh treh predpostavk enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti.

K temu lahko največ prispevajo naši delovni kolektivi in celotno združeno delo, ki prerašča, kljub težavam in odporom, ki so, v mogočen steber stabilnosti Jugoslavi-

je s politiko opiranja na lastne sile in stabilizacijo, na osnovah, ki so bile podane pred 40 leti v Jajcu in kasneje po letu 1968 vgrajene v novo Ustavo in na njej nastalem Zakonu o združenem delu.

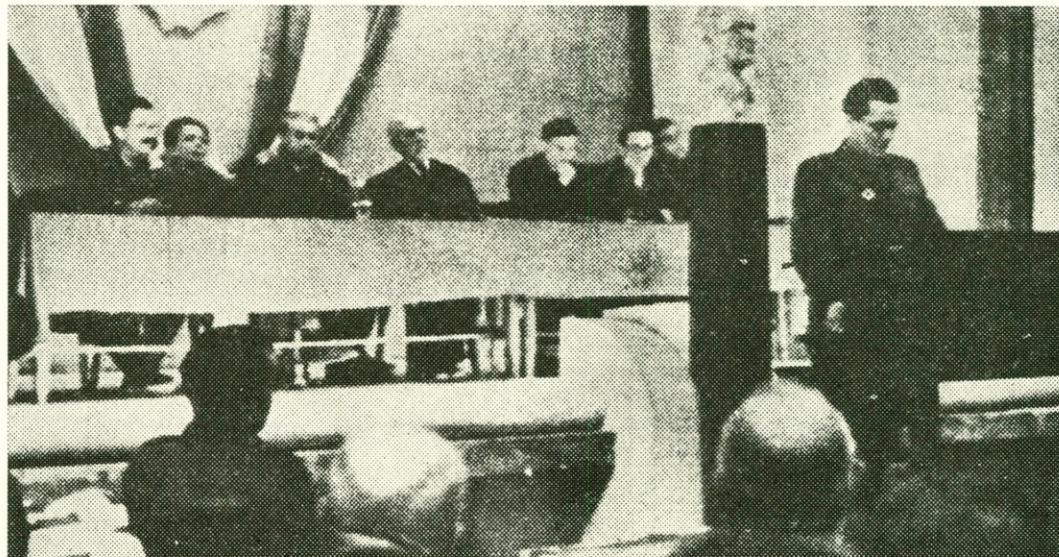
Zakaj to danes in v tem prazničnem trenutku ponavljamo? Predvsem zato, ker so v Jugoslaviji, pa tudi pri nas v Sloveniji posamezniki, ki mislijo, da je enakopravnost med narodi izgubljanje časa, da Avnojska načela niso več sodobna in aktualna; ljudje, ki v uveljavljanju ustavne vloge republik vidijo nevarnost za jugoslovansko enotnost. So pa tudi takšni, ki našo federacijo ter tiste njene organe, ki so izraz enakopravnosti narodov in narodnosti tudi v odgovornosti za skupno usodo enačijo z upravo in administracijo, katere težnje (po oblasti!) so zgodovinsko znane in nič likokrat dokazane.

Našo jugoslovansko skupnost bomo utrjevali in razvijali naprej z uveljavljanjem tistih medsebojnih razmerij, ki temeljijo na delu in rezultatih dela, kot najbolj univerzalnim in najbolj poštenim merilom pravičnosti ter enakopravnosti.

Leto 1984, ki je pred nami, bo v tem pogledu prva velika preizkušnja, ki pa jo bomo — v to sem prepričan, uspešno prestali. Kajti tako, kakor nas je leta 1943 povezovala skupna odločnost v boju za obstanek in svobodo, tako nas danes povezujejo skupni cilji, da premagamo težave, ki nas peste, da bi jutri spet lažje in bolje zaživel.

To pa je tudi vrednota, h kateri vsak posameznik in vsi skupaj težimo!

Marjan Orožen

Ob 29. novembru — dnevnu republike čestitam osnovni organizaciji ZSS in vsem delavcem »Petrola«

Kako uspešno smo poslovali

SOZD PETROL

PERIODIČNI OBRAČUN I.—IX./83

ELEMENTI	DO TRGOVINA			DO ISTRA-BENZ			DO ZEMELJSKI PLIN			DO TRANSPORT		
	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks
Celotni prihodek	32.342.137	47.991.163	148	3.704.269	5.236.975	141	5.255.380	8.824.342	168	680.428	882.919	130
Porabljena sredstva	31.512.654	46.796.183	148	3.544.540	4.994.862	141	4.854.957	9.062.264	187	436.659	615.340	141
Od tega: amortizacija min.	140.946	157.751	112	25.107	37.388	149	345.359	457.407	132	46.638	81.548	175
Dohodek	829.483	1.194.980	144	159.729	242.113	152	400.423	—	—	243.769	267.579	110
Obveznosti iz dohodka	264.168	550.417	209	32.598	45.506	140	614.996	763.770	125	108.402	104.924	97
Porabljen. sred., ki niso krita iz CP	—	—	—	—	—	—	—	237.922	—	—	—	—
Čisti dohodek	565.315	644.563	114	127.131	196.607	155	—	—	—	135.367	162.655	120
Osebnih dohodkov	405.510	488.400	120	81.710	102.991	126	32.862	39.714	121	119.186	150.744	126
Stanovanjski prispevki	17.702	23.066	130	5.557	6.332	114	—	—	—	7.718	9.791	127
Skupna poraba	19.757	32.501	165	—	—	—	—	—	—	2.466	14	1
Rezervni sklad	20.297	29.429	145	3.993	6.053	152	—	—	—	5.087	2.106	41
Poslovni sklad	102.049	71.167	70	35.871	81.231	226	—	—	—	910	—	—
Nekrite obveznosti iz doh.	—	—	—	—	—	—	214.573	763.770	356	—	—	—
Izguba	—	—	—	—	—	—	247.435	1.041.406	421	—	—	—

DO RAFINERIJA			DO OLMA			DO GOSTINSTVO			DSSS SOZD			SOZD PETROL		
I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks	I.—IX./82	I.—IX./83	indeks
286.370	404.975	141	133.421	214.580	161	235.916	284.087	120	79.708	94.663	119	42.717.629	63.933.704	150
246.445	345.982	140	90.368	137.541	153	131.561	162.983	124	20.665	22.158	107	40.837.849	62.137.313	153
7.140	9.607	135	1.928	2.713	141	12.050	16.280	135	3.730	5.065	136	582.894	767.759	132
39.925	58.993	148	43.053	77.039	179	104.355	121.104	116	59.043	72.505	123	1.879.780	2.034.313	109
13.988	19.370	139	6.650	12.000	181	31.148	34.204	110	9.045	10.649	118	866.423	1.540.840	178
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237.922	—
25.937	39.623	153	36.403	65.039	179	73.207	86.900	119	49.998	61.856	124	1.013.357	1.257.243	124
17.309	21.349	123	7.032	10.072	144	53.105	65.591	124	47.866	56.692	118	764.579	935.553	123
842	1.062	126	274	1.163	425	2.145	2.803	131	2.044	2.424	119	36.281	46.641	129
818	3.165	387	635	504	80	2.215	2.446	110	88	2.740	3085	25.979	41.370	160
998	1.475	148	1.077	1.626	151	2.311	2.740	119	—	—	—	33.764	43.429	129
5.970	12.572	211	27.317	51.674	190	13.431	13.320	99	—	—	—	185.548	229.964	124
—	—	—	68	—	—	—	—	—	—	—	—	214.573	763.770	356
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247.435	1.041.406	421
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	—

DO TRGOVINA Z NAFTNIMI DERIVATI

V tretjem tromesečju smo se tako kot tudi že prej srečevali s težavami, ki so nastajale predvsem zaradi pomanjkanja bla-

ga in prodaja je še zmeraj pod lansko ravni. Temu primeren je tudi finančni rezultat poslovanja, za katerega pa kljub vsemu lahko rečemo, da je še kar dober.

Indeks rasti celotnega prihodka se je dvignil na 148 in povečala se je neplačana

realizacija, vendar so istočasno porasli tudi prihodki, tako da ta neplačana realizacija, na katero brez dvoma vplivajo tudi povišane cene goriv, bistveno ne poslabšuje rezultatov. Kljub temu pa se bomo morali potruditi, da jo bomo do konca leta znižali vsaj na lanski nivo.

Napolnili smo vse poslovne sklade, osebne dohodke pa smo povečali od lani za 20 %, vendar so še vedno v skladu z družbeno dogovorjenimi merili, čeprav so za 6 do 7 % višji kot znaša povprečje v Sloveniji.

Tako kot prihodek so porasla tudi porabljena sredstva, a na porast so vplivale predvsem zvišane nabavne cene naftnih derivatov in ne naše negospodarno obnašanje.

Doseženi rezultati kažejo, da so delavci kljub težavam uspešno opravljali svoje naloge in do konca leta bomo morali prav tako dobro gospodariti, če bomo hoteli doseči enak ali celo boljši poslovni uspeh kot v devetih mesecih.

J. U.

Na koncu pa še količinski podatki prodanega blaga v tonah:

Vrsta blaga	Prodaja		Indeks jan.—sept. 1983 jan.—sept. 1982
	jan.—sept. 1982	jan.—sept. 1983	
Propan butan	21.597	16.237	75
Avio gorivo	18.388	14.753	80
Prim. benc. petr. (elek.)	7.989	9.538	119
Specialni bencin	9.463	10.562	112
Topila	103	21.123	20.508
Petrolej za razsvetljavo	739	672	91
Petrolej motorni	908	1.609	177
Bencin 86 oktanski	48.356	33.822	70
Bencin 98 oktanski	194.747	157.210	81
Plinsko olje	189.549	195.767	103
Kurilno olje EL in LS	122.598	115.542	94
Kurilno olje lahko	12.863	22.929	178
Kurilno olje nad 1 % S	153.029	148.794	97
Kurilno olje do 1 % S	150.789	116.252	77
Motorno olje — Petrol	3.549	3.802	107
Motorno olje — INA	4.205	3.384	80
Motorno olje — uvoz	1	—	—
Motorno olje — ostalo	295	361	122
Hipoidna olja	1.245	1.151	92
Ostali avtomotivi	1.011	854	84
Vretensko olje	2.301	5.790	252
Strojna olja	935	20.875	2.233
Tur. in cirk. olja	165	222	135
Hidravlična olja	2.757	2.845	103
Obdelovalna olja	1.227	1.228	100
Ostala mazalna olja	1.297	1.083	84
Ostala olja	1.147	1.191	104
Masti	618	618	100
Parafini in vazelini	3.413	5.182	152
Bitumni	47.072	47.457	101
Razno	1.651	1.950	118
Bazna olja in aditivi	5.993	8.035	134
Skupaj:	1.010.000	970.838	96

DO ISTRA-BENZ

Če pogledamo finančni rezultat poslovanja skozi gibanje dohodka, čistega dohodka in »ostanka« za rezervni in poslovni sklad, bi lahko rekli, da je zelo dober, saj so indeksi vseh navedenih postavk visoki. Moramo pa priznati, da so tako ugodna gibanja žal skoraj v celoti le posledica inflacijskih vplivov. Tako se je celotni prihodek povečal za 41 % in za prav toliko tudi stroški za amortizacijo in nabavno vrednostjo blaga.

Stroški, ki so pod družbeno kontrolo, so v dovoljenih mejah in če se do konca leta ne

bodo bistveno povečali, ne bi smeli imeti problemov.

Dohodek se je povečal za 52 % in je trenutno zelo ugoden, če upoštevamo, da je to pravzaprav edini vir, ki nam daje možnost za povečevanje osebnih dohodkov po določenih družbenega dogovora. Precej so se povečale tudi obveznosti iz dohodka in to predvsem zaradi visoke stopnje rasti dohodka, ki je osnova za izračun večine teh obveznosti in zaradi uvedbe novega prispevka za pospeševanje konvertibilnega izvoza.

Kaže, da smo ne glede na visoko stopnjo rasti dohodka trenutno neusklajeni z določili družbenega dogovora, ker je razporejeni del čistega dohodka za osebne dohodke za 26 % večji od lanskega in to je trenutno več kot bi smel biti glede na možnost, ki jo nudijo viri za povečanje osebnih dohodkov po družbenem dogovoru. Ta neusklajenost pa je zgolj trenutna, ker je dinamika izplačevanja osebnih dohodkov letos drugačna kot lani in predvidevamo, da bo indeks osebnih dohodkov — če ostanemo do konca leta na tem nivoju — okrog 116, kar nam že zagotavlja usklajenost.

DO ZEMELJSKI PLIN

Z gospodarskim načrtom DO Zemeljski plin za leto 1983 smo predvideli, da bomo v tem letu v Sloveniji prodali 758 mio m³ zemeljskega plina, od tega v prvih devetih mesecih 553 mio m³. V finančnem delu tega dokumenta smo za vse leto predvideli izgubo v višini 125 mio din, od tega v prvem polletju 308 mio din. Torej smo predvideli v prvi polovici leta večjo izgubo kot ob koncu leta kar pomeni, da bi morali v drugi polovici leta ustvariti pozitivni finančni rezultat.

Čeprav je bila prodaja zemeljskega plina v devetih mesecih celo za 4 % nad planirano, je bila tudi v tretjem kvartalu ustvarjena izguba tako, da znaša sedaj skupno 1041 mio din. Glavni razlog za tako situacijo je dejstvo, da s prodajno ceno 17,27 din/m³ nismo mogli plačati niti vseh stroškov v zvezi z nakupom in transportom zemeljskega plina do jugoslovansko-avstrijske meje, kaj šele, da bi s tako ceno pokrivali stroške obratovanja slovenskega plinovodnega sistema. Rast tečajev tujih valut je letos tolikšna, da je pri obstoječem sistemu oblikovanja cen, kalkulativna cena praktično vedno višja od prodajne. S prodajno ceno 23,24 din/m³, ki smo jo uspeli uveljaviti šele s 1. oktobrom, torej ob začetku zadnjega trimesečja, pokrivalo stroške poslovanja samo meseca oktobra in ne zmanjšujemo preteklo izgube, v naslednjih mesecih, pa ob takih gospodarskih gibanjih, lahko pričakujemo le še njeno povečevanje. Trajnejši izhod iz take situacije lahko prinese le sistemska rešitev vprašanja cen vseh energetskega virov, to je skladno s samoupravnim sporazumom posebne interesne skupnosti za nafto in plin, ki določa, da mora biti cena za zemeljski plin taka, da bo zagotavljala prihodek, ki bo pokrival najmanj stroške enostavne reprodukcije in tudi del razširjene materialne osnove dela.

Ob obravnavah poslovnega rezultata smo delavci DO Zemeljski plin ugotovili, da so vzroki za izgubo enaki kot so bili opredeljeni v analizi vzrokov po polletnem obračunu in je zato dolžnost vseh, da svoje

delo še naprej opravljamo skladno s sprejetim programom ukrepov.

M. D.

DO TRANSPORT ILIRSKA BISTRICA

Doseženi rezultati poslovanja v prvih devetih mesecih letošnjega leta niso najboljši in to predvsem zaradi vse višjih materialnih stroškov in vse starejšega voznega parka.

Celotni prihodek je bil ustvarjen v višini 882,919.089 din, kar je 30 % več kot v enakem obdobju lanskega leta ter 3 % več kot je planirano. Porabljena sredstva naraščajo hitreje kot celotni prihodek, tako da je ustvarjeni dohodek le za 10 % višji kot v enakem obdobju lanskega leta. Doseženi stroški pogonskega goriva, vzdrževanja, avtoplaščev in taks so v letošnjem letu za 40 do 60 % višji kot lani, kar pomeni ob rasti cen transportnih storitev vse slabši finančni rezultat DO TIB.

Čisti dohodek je višji za 20 %, kar zadoštuje le za pokritje osebnih dohodkov v devetih mesecih in delno pokritje stanovanjskega sklada ter rezervnega sklada. Bistveno boljši rezultati v DO TIB niso možni brez temeljite obnove voznega parka ter brez dohodkovne povezave z oskrbovalno fazo naftnega gospodarstva.

Navedene rezultate se je doseglo v glavnem s 149 tovornimi vozili, katera so prevozila 10,576.640 km, kar predstavlja 99 % doseganje plana. Žal je tehnična sposobnost voznega parka vse nižja (75 %). To je tudi vzrok za nedoseganje planiranih fizičnih rezultatov.

T. D.

DO RAFINERIJA

DO Rafinerija Maribor tudi po devetih mesecih poslovanja ohranja sicer skromne, vendar dovolj uspešne finančne rezultate iz letošnjega polletnega obdobja.

Fizični obseg proizvodnje in prodaje je precej nižji od planiranega (ca. 20 %), pa tudi od doseženih rezultatov v letu 1982 (ca. 4 %). Vendar je potrebno razumeti, da zaradi fizično in ekonomsko zastarelih naprav in tehnoloških postopkov ne moremo nadoknaditi velikega izpada proizvodnje, pa tudi prodaje v prvem trimesečju letošnjega leta.

Lahko se pohvalimo, da je razen prvega trimesečja DO Rafinerija Maribor zelo

dobro oskrbljena tako z uvoženim kot tudi z domačim repromaterialom. Večje težave so le pri oskrbi s pločevino (sodi) in samimi dobavami baznih olj preko ŽTP.

Predelava rabljenih olj, pa tudi sama njihova dobava je precej pod planiranimi količinami, a vendarle večja od lanskih. Prodaja naših proizvodov je v tretjem četrtletju zaradi zasičenosti tržišča pešala, je pa prvič v večjem obsegu stekla preko DO Istra-benz, ki nam je v tem obdobju dobavila za začetek že prav solidne količine rabljenih olj.

Kljub nenehnemu naraščanju cen domačega repromateriala in embalaže ter skokovitih, že prav nekontroliranih dvigov cen uvoženih surovin, še vedno ohranjamo uspešen dohodek in to predvsem s pravočasnimi dvigi cen naših finalnih proizvodov. Omeniti pa moramo, da smo zaradi uvoza velikih količin aditivov (realizacija garancij) in sorazmerno velikih zalog gotovega blaga močno zadolženi, kar ima vedno večji vpliv na finančno uspešnost.

R. Kuhar

DO GOSTINSTVO

Cela vrsta družbenih ukrepov je v preteklem obdobju vplivala na poslovni rezultat gospodarstva, kar se je še posebej odražalo v gostinski panogi. Poslovni rezultati so vse manj odvisni od takih ali drugačnih poslovnih odločitev organizacij združenega dela, kajti realizacija planov je odvisna predvsem od trenda življenjskih stroškov doma ali boljše ali slabše turistične sezone, ki je izrazito odvisna od tujih gostov.

Na rezultate naše delovne organizacije so vplivali prav vsi ukrepi omejevanja, poleg tega pa je bila kot dodaten vpliv ukinjena pravica do direktne prodaje za devize, ki je poleg deviznih pravic prispevala tudi k ugodnejšim poslovnim rezultatom. Delno je bila zmanjšana realizacija tudi zaradi rekonstrukcije obratov v TOZD Motel Lom, ko sta s polno kapaciteto pričela poslovati šele junija.

Plan realizacije smo prekoračili za 8 odstotkov po finančnih kazalcih, kar je predvsem rezultat bolj povečanih cen kot smo planirali, ter je razvidno iz podatka o upadanju količinskega prometa za 9 odstotkov napram istemu obdobju preteklega leta.

Ob vsem tem so ugotovljeni naslednji poslovni rezultati:

Elementi	9/1983	Indeks 9/1982	v 000 din
			Indeks plan 1983
Celotni prihodek	284.088	120	110
Dohodek	121.104	116	106
Čisti dohodek	86.902	119	112
Del ČD za OD	65.591	124	102
Sredstva akumulacije	16.060	102	192

Na poslovni rezultat so močno vplivale škarje cen, saj nam skupnosti za cene niso niti sprotno niti realno dovoljevale usklajevati cene z indeksom stroškov, rezultat tega je razviden iz indeksa za dohodek, ki je za 4 % nižji kot za CP.

Na podlagi družbenega dogovora o razporejanju dohodka bi v tem obdobju lahko povečali maso za OD za 6,8 %. To dovoljeno rast pa smo kljub temu, da imamo v ok-

viru SOZD Petrol najnižje OD, prekoračili kar za 16,2 % ter se bomo do konca leta izredno težko spravili v okviru Dogovora.

Poleg vseh ukrepov varčevanja, ki smo jih sposobni izvajati sami, smo se dogovorili tudi z »Unior« Zreče, da bi naši delavci, kateri se bodo za to odločili, lahko delali v zimski sezoni v znanem zimsko-športnem središču na Rogli od decembra do marca, v poletni sezoni pa nam bi delavci

Rogle priskočili na pomoč. Na ta način bi v precejšnji meri paralizirali klasično problematiko v sezonskem gostinstvu — optimalno število zaposlenih.

S. Matjažič

DO OLMA

Breme sedanjega gospodarskega stanja je vse bolj prisotno tudi v DO Olma. Odraža se predvsem v težavah pri zagotavljanju potrebnega repromateriala in te težave se bodo brez dvoma še nadaljevale. Iz krize izhajamo sicer boljše kot večina drugih OZD, kajti naša dosedanja poslovna politika je bila usmerjena v izogibanje zadolževanja doma in v ustvarjanje rezerv »za hujše čase«, kar se v teh težkih časih bogato obrestuje. V tretjem trimesečju se je fizični obseg proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal prav tako pa tudi v primerjavi s planiranim. Enako tudi fizični obseg prodaje. Povečal se je celotni prihodek, narasla so porabljen

sredstva, vendar počasneje kot skupni prihodki. Zvišala sta se dohodek in čisti dohodek. Povečali smo tudi obračunsko vrednost točke za osebne dohodke.

Prodaja na domačem trgu ni problematična in prodamo skoraj vse, kar proizvedemo. Zaradi tega tudi zaloga gotovih izdelkov ni omembe vredna. Na drugi strani je oskrba s surovinami in repromaterialom zelo problematična, posebno oskrba z naftnimi derivati. Skoraj vse ostale domače surovine proizvajalci forsirajo v izvoz, tako da se moramo posluževati vseh mogočih načinov, da pridemo do surovin. Pogosto se nam dogaja, da prodajamo naše izdelke tam, kjer lahko dobimo potrebne surovine.

Z vidika dohodka, kot najpomembnejšega kazalca uspešnosti oziroma neuspešnosti poslovanja, smo tretje trimesečje 1983 uspešno zaključili. Nad tem pa se ne bi smeli uspavati, saj je skrbno gospodarjenje na vseh področjih dela in poslovanja potrebno bolj kot kdajkoli doslej. Le tako si bomo v sedanjih časih zagotovili pogoje za obstoj in razvoj.

I. T.

»Kako«, so nam razložili poročevalci posameznih delovnih organizacij, veliko povedo tudi številke v razpredelnicah, ki jih gotovo ni potrebno posebej razlagati. Zato naj zaključimo z mislimi, ki spremljajo finančno poročilo DO Olma: **»Gospodarstvo bo moralo svoje proizvodne načrte uresničevati v še ostrejših pogojih gospodarjenja kot doslej. Delovanje ekonomskih zakonitosti bo preko tržnih cen in politike realnih obresti vse bolj izrazito. Posledice se bodo odražale v še nadaljnjem krčenju vseh oblik porabe, naraščanju inflacije, padanju življenjskega standarda, nelikvidnosti, naraščanju izgub v gospodarstvu... Negospodarno obnašanje v zadnjih letih, brezglavo zadolževanje v tujini in doma, malomaren odnos do dela in gospodarjenja ter neodgovornost za tako ravnanje, so privedli do nezavidljivega gospodarskega položaja, v katerem se danes nahajamo. Ceno za to bo treba plačati in ta ne bo majhna.«**

Kako bodo oblikovane cene naftnih derivatov

Cen naftnih derivatov nismo mogli nikdar prosto oblikovati, saj so bile vsa leta v pristojnosti organov federacije. To je veljalo tako za rafinerijske prodajne cene naftnih derivatov kot za vse ostale cenovne elemente — stroške predelave, stroške prometa in vse družbene dajatve (prometni davek, pristojbina za ceste, prispevek za oblikovanje rezerv, za razvoj rudnikov itd.). Za vsako spremembo cen so se pogajali predstavniki naftnega gospodarstva in pristojni organi, usklajevati pa so jih morali tudi med republikami in pokrajinama. Če je bilo tako delo in ravnanje pred nekaj leti še kolikortoliko razumno, moramo reči, da so nastajala v zadnjih štirih letih na tem področju velika nesorazmerja in problemi. Pri rafinerijskih prodajnih cenah nismo tekoče spremljali dolarskega porasta cen za uvozno nafto, še manj pa smo upoštevali dinarski dvig cen uvozne in domače nafte, ki je nastal zaradi naglo rastočega in drsečega tečaja tujih valut v odnosu do dinarja. V zadnjih nekaj letih smo odlašali s prilagajanjem cen, zato so občasno nastajale v rafinerijah ogromne izgube. Ko smo cene vendarle spremenili, da ne bi nastajale nove izgube smo morali upoštevati tudi potrebo po pokritju izgub iz preteklosti.

V prejšnjih letih cen zato nismo tekoče prilagajali, ker jih je družba pritiskala navzdol, saj vpliva vsaka podražitev naftnih derivatov na gospodarstvo. Zlasti ostro se pokaže pri tistih organizacijah združenega dela, ki imajo v strukturi cen proizvoda ali storitev velik strošek za energijo iz nafte. Tako je na primer pri cementarnah — mazut, v zadnjem času tudi zemeljski plin, v transportu — diesel gorivo itd. Razlike, ki so nastajale do leta 1981 zaradi povečanih dolarskih cen in naglo rastočega tečaja zlasti v zadnjih dveh letih, ne moremo pokriti z »notranjimi rezervami« naftnega gospodarstva, niti z nobenim drugim virom, temveč jih moramo prej ali slej preliti v cene.

Resnici na ljubo moramo povedati, da bi cen ne bilo potrebno spreminjati, če bi se država mogla odpovedati visokemu prometnemu davku, če bi lahko zmanjšali pristojbine za ceste ter

druge dajatve in bi potem za te razlike povečali rafinerijske cene naftnih derivatov.

Cene bomo morali v prihodnje močnejše prilagajati gibanju valutnih tečajev, pa tudi gibanju cen nafte na svetovnem tržišču kot smo to delali doslej in kot že delajo v državah s tržnim sistemom gospodarjenja. Da bi se izognili zapletenemu postopku usklajevanja želja, hotenj in resničnih potreb, se je vse bolj uveljavila ideja, da bi spreminjali cene po nekem avtomatizmu, po katerem bi z drsečim prilagajanjem paralizirali dolarsko gibanje cen in drseče tečajne razlike. Ta sistem sedaj pripravljajo in njegova poglobljena značilnost je v tem, da bi korigirali rafinerijske prodajne cene vsake tri mesece, ali celo prej, če bi glede na zatečeno stanje nastale razlike za + ali — 5%. Drseči mehanizem naj bi uveljavili samo za paraliziranje gibanja dolarskih nabavnih cen uvozne surove nafte, tečajnih razlik pri nabavi surove nafte iz uvoza ter razlik v cenah za nafto domače proizvodnje, ki se ravna po dinarskih cenah uvozne surove nafte. To pomeni, da bi ostali vsi drugi osnovni elementi — stroški predelave, prometa, vse družbene dajatve — v nespremenjenih dinarskih zneskih na mersko enoto oziroma da bi te postavke spreminjali enkrat letno v skladu z ekonomsko politiko ter objektivnimi potrebami in možnostmi.

Pri pripravi dokumentov za tak sistem se je pojavila vrsta vprašanj. Tako na primer oskrbovalni fazi naftnega gospodarstva, ki ji za pokrivanje stroškov odobrava družba tako imenovano maržo, pri takem mehanizmu ne bi bil priznan neposreden vpliv povečanja ali zmanjšanja nabavnih cen naftnih derivatov, to je povečanja ali zmanjšanja rafinerijskih prodajnih cen, temveč bi o obeh učinkih odločali enkrat letno. Prav tako naj bi enkrat letno prilagajali prevozne stroške. Pri Petrolu si bomo prizadevali, da bi vsa vprašanja hkrati in pravično razreševali.

R. Novak

Manj naftnih derivatov

V prvih devetih mesecih je INA Trgovina prodala 2,474.000 ton naftnih derivatov, kar je za 15% manj kot v enakem obdobju lani.

Najbolj — kar za 24% — je nazadovala prodaja motornih bencinov, za 21% manj so prodali kurilnih olj, bitumena za 20% in plinskih olj za 7%.

V INI Trgovina so upali, da bo v oktobru boljše oskrba s plinskimi olji in mazutom, vendar se njihovo predvidevanje ni

izpolnilo. In že zdaj je jasno, da bo tudi celoletni promet z naftnimi derivati občutno manjši kot je bil lanski.

Č. Vadnal

Največja platforma v Veliki Britaniji

Pred dnevi je začela delovati v Veliki Britaniji doslej največja platforma za eksploatacijo nafte in sicer v Severnem morju. Z njo bodo lahko vrtali v trikrat večjih glo-

binah kot s katerokoli drugo platformo.

Strokovnjaki jo primerjajo s kitajskim zidom, težka je 75.000 ton, oziroma trikrat več kot veliki angleški zvon big-ben. Naftno polje, na katerem je ta največja platforma, leži kakšnih 145 km severovzhodno od Shatlandskih otokov, njegove rezerve pa naj bi znašale okrog 90 milijonov ton nafte. V sedanjem obdobju naj bi dnevno načrpali okrog 120.000 sodčkov, naftna industrija, ki se je začela pred 15 leti intenzivno razvijati, pa zaposluje več kot 100 tisoč delavcev.

Nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti boljše

Razmišljanja Iva Marenka, izvršnega sekretarja CK ZKS o utrditvi notranjih razmer v SOZD Petrol

Energija je kri v sodobnem gospodarstvu, delavci v energetiki pa srce in ožilje. Če ta sistem ne deluje povezano s celotnim gospodarskim organizmom, so motnje v reprodukciji neizbežne. To je spoznanje, ki je danes prisotno v vseh državah sveta; zato družbeni interes in vpliv na energetiko ni naša posebnost — prisoten je povsod. V našem samoupravnem sistemu se ta družbeni interes izraža tako, da so določene dejavnosti v energetiki opredeljene kot dejavnosti posebnega družbenega pomena. Družbeni interes se tako izraža kot interes porabnikov energije za sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju energetske strategije in politike prek samoupravnih energetskih skupnosti. Ustavno opredeljena enakopravnost delavcev v energetiki pri ustvarjanju, razporejanju in delitvi dohodka s tem ni okrnjena, saj je nesporno, da je njihova odgovornost za stalnost in kvaliteto oskrbe z energijo, zlasti v sedanjih razmerah, velika. Zato je bil družbeni interes za stanje in razvoj energetike v preteklosti, in tudi danes, ena od stalnic tudi v dejavnosti subjektivnih socialističnih sil.

Problemska konferenca kumunistov v energetiki in poletna skupščinska razprava o izvajanju novega energetskega zakona, zlasti pa razvejana aktivnost zveze komunistov in sindikata znotraj OZD na področju energetike, sta le odraz spoznanja, da je potrebno proces dograditve samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in samoupravne organiziranosti v OZD energetike in odnosov s porabniki energije pospešiti in zgraditi na kvalitetnejših, bolj učinkovitih in trajnejših osnovah.

Proces notranje konsolidacije v SOZD PETROL z dograditvijo skupnega planiranja, oblikovanja odnosov skupnega prihodka in temu ustrezna samoupravna organiziranost je podlaga, da bodo delavci lahko bolj učinkovito razreševali probleme zagotavljanja potrebnega dohodka in se bolj povezali s proizvodnjo ter se bolj uspešno vključevali v izvozna prizadevanja. Energetska kriza v začetku sedemdesetih let v svetu nas je sprva obšla; sprejeli smo jo neprizadeto, kot da smo izven dogajanj v svetovnem gospodarstvu. Ko pa so se zaostri pogoji za zagotavljanje tujih posojil (npr. za nabavo nafte), pa so se nam utvare o naši neranljivosti podrle kot hiša iz kart. Tudi Petrola, ki so mu v preteklosti delavci drugih (predvsem proizvodnih) dejavnosti zavidali zaradi njegovega ugodnega ekonomskega položaja, ni več. Pred delavce v celotnem naftnoplinskem gospodarstvu se postavlja vprašanje, kako si odrezati na podlagi trdega dela, vpetosti v proces izvajanja ekonomske stabilizacije, racionalnega gospodarjenja in povezovanja takšen kos kruha, ki ustreza delu, naporom, poslovanju in razmeram. Zato je samoupravno preoblikovanje, uveljavljanje dohodkovnih odnosov, skupno gospodarjenje s finančnimi sredstvi in povezovanje navzven v prvi vrsti interes delavcev, da si z notranjo reorganizacijo in boljšim poslovanjem z družbenimi sredstvi ustvarijo sami pogoje, s katerimi bodo sami dali odgovor na sedanje in pričakovane razmere; ta odgovor je torej vezan na objektivizirano oceno lastne prihodnosti. To ni edini odgovor, je pa zagotovo najpomembnejši. Vsebina energetske

problemske konference torej ni, kot bi nekateri radi prikazali, družbeni pritisk; je dejansko spodbuda, da se pravočasno sami delavci v vseh delih Petrola organizirajo tako, da bomo vsi skupaj preprečili, da nam ne nastane še en velik bolnik v slovenskem gospodarstvu. To je za same delavce v SOZD in za družbo kot celoto velika zahteva in izziv.

Nekateri v SOZD še oklevajo, omahujejo; ugotavljajo, da jim je pravzaprav še kar (še vedno) dobro. In da ne vidijo, kaj bodo pridobili. Tem je najbrž odgovor samo eden — v takšnem sistemu, ki je takšnega pomena za oskrbo gospodarstva in široke potrošnje, kot je Petrol, kaže vendarle upoštevati, da cel sistem deluje kot celota. Če bodo težave nastopile v enem delu, bodo v težavah tudi tisti, ki jim je danes morda še čisto dobro. In tudi zato se kaže racionalno organizirati in povezati, saj v večji združnosti udarce ekonomske krize delavci mnogo lažje amortizirajo, kot sami. Če so sami, je običajno izhod samo eden — kot kaže praksa — z ukrepi družbenega varstva. Ob upoštevanju povedanega, najbrž ni vprašanje, kako glasovati, ko bodo samoupravni sporazumi na zborih delavcev, na delavskih svetih, na referendumih. To pa seveda zahteva, da bo ob upoštevanju skupnih interesov in ciljev vsak delavec imel dejansko možnost, povedati svoje — v skladu s svojim znanjem prispevati k uveljavitvi posebnih in skupnih interesov. Na ta način kaže voditi javno razpravo in na ta način bodo delavci v SOZD sami odgovorili, kako si bodo ustvarili pogoje skupnega življenja in dela in skupno perspektivo.

Pred odgovornimi odločitvami

Sredi oktobra se je v SOZD Petrol sestalo predsedstvo problemske konference ZKS in podalo oceno poteka javne razprave o »Izhodiščih samoupravnega preoblikovanja in nadaljnega razvoja družbenoekonomskih odnosov v SOZD Petrol«. Ugotovljeno je bilo, da je večina delavcev v naši sestavljeni organizaciji ocenila »Izhodišča« kot dobro osnovo za nadaljnje delo v zvezi z izpeljavo določil zakona o energetiki in družbenega dogovora v praksi. Razumljivo je, da je bilo težišče pripomb v DO Trgovina in Istra-benz, kjer je predvidenih največ sprememb, ki jih prinaša uveljavljanje zakonskih določil. Ker se hitro bliža datum za izvedbo referendumu o novih samoupravnih aktih (predvidoma naj bi bil sredi decembra), je predsedstvo ocenilo, da moramo sklicati akcijsko konferenco ZK v SOZD in povabiti nanjo predstavniké vseh družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov (konferenca bo v drugi polovici meseca novembra). Na osnovi podrobnejše ocene razmer v posameznih sredinah bi se na konferenci dogovorili o potrebnih skupnih aktivnostih v DO in SOZD, kot tudi o nalogah članov ZK, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij pri zagotovitvi uspešnega izida referendumu.

Ocenjeno je bilo, da moramo v sedanjih težavnih gospodarskih razmerah v Sloveniji in Jugoslaviji povečati prizadevanja za boljše gospodarjenje v celotni SOZD, v vseh njenih delih, kar

pomeni zlasti zniževanje stroškov poslovanja, povečanje prodaje blaga dopolnilnega programa, uvajanje novih organizacijskih in drugih pristopov, ki bodo omogočili čim bolj uspešno reševanje problemov, zlasti v zvezi z zagotavljanjem kolikor je mogoče stalne in enakomerne oskrbe z naftnimi derivati. Povečati moramo tudi proizvodnjo blaga in prodajo gostinskih uslug. Zato predvidena reorganizacija ne bo samo zadostila zahtevam zakona in dogovora, temveč bo omogočila bistveni napredek v notranji učvrstitvi SOZD, v boljši dohodkovni povezanosti med seboj sodvisnih članic, kot tudi možnosti za vzpostavljanje čvrstestjih vezi z večjimi dobavitelji izven SOZD. Razvile se bodo nove povezave med delavci ob njihovem vsakodnevnem sodelovanju v novih organizacijskih in samoupravnih oblikah. Vse to bo zahtevalo skupno planiranje razvoja povečano solidarnost znotraj SOZD, katerih uresničevanje naj bi prispevalo tudi k hitrejšemu razreševanju širših družbenih problemov ter zagotavljalo socialno varnost slehernega delavca. V borbi za nadaljnji razvoj samoupravljanja ob naporih za gospodarsko stabilizacijo potrjujemo tudi pravilnost samoupravne družbene ureditve ne le doma temveč tudi v mednarodnih odnosih, zato naj dogovor na akcijski konferenci čvrsto obvezuje slehernega delavca, da bo izvajal skupno dogovorjene naloge in usmeritve.

I. L.

ZVEZA KOMUNISTOV SLOVENIJE JE DOSLEDNA

Informacija o razširjenem sestanku predsedstva problemske konference ZK Slovenije na področju energetskega gospodarstva in o usmeritvah za delovanje komunistov, ki jo je pripravil Gabrijel Sfiligoj.

V Sloveniji moramo prilagoditi samoupravno organiziranost in družbenoekonomske odnose vsega energetskega gospodarstva sprejetim predpisom in zdaj potekajo intenzivne sklepne priprave. V to obsežno in osrednjo aktivnost delavcev energetskega gospodarstva v republiki se vsestransko vključujejo tudi republiški organi in Zveza komunistov Slovenije.

Na razširjeni seji predsedstva problemske konference ZKS so ocenili delo pri uresničevanju sprejetih sklepov in strokovne podlage, oblikovali do njih skupna stališča in kritične pripombe ter se dogovorili z najbolj odgovornimi komunisti energetskega gospodarstva, da bodo v javni razpravi o ponujenih rešitvah mobilizirali delavce, saj bodo te rešitve le tako lahko začele v praksi že v začetku leta 1984.

Na področju naftnoplinskega gospodarstva se je v prvem obdobju po energetske konferenci začela krepiti samoupravna povezanost v SOZD Petrol. Vendar se morajo komunisti jasno zavedati, da bo potrebna še temeljita aktivnost navznoter, da bi bile začrtane usmeritve glede večje integriranosti in dohodkovne povezanosti tudi uresničene. Šele na podlagi večje notranje povezanosti je mogoče zagotoviti tudi potrebno kvalitetno prestrukturiranje v razvojni politiki — povezovanje s proizvodnjo, vključevanje v izvozne tokove ter vlaganje v energetske vire.

Odgovornost za pripravo skladnih predlogov, ki bodo upoštevali interese delavcev v energetiki in upravičene zahteve porabnikov, leži zlasti na poslovodnih delavcih. Razpravo o uresničevanju nameravanih (v načelnih in pomembnejših konkretnih opredelitvah) in dogovorjenih sprememb je potrebno takoj prenesti med delavce temeljnih in delovnih organizacij. Nosilci razprave pa naj bodo strokovni in poslovodni delavci.

Na sestanku so bile za uresničevanje sklepov problemske konference Zveze komunistov, energetskega zakona in družbenega dogovora o organiziranosti energetskega gospodarstva sprejete nekatere usmeritve.

Z delovanjem komunistov med delavci, v sindikatu in samoupravnih organih, predvsem pa z odgovornim in usklajenim mobilizacijskim pristopom strokovnih poslovodnih delavcev je v SOZD Petrol potrebno doseči, da bodo samoupravni sporazumi o uveljavljanju skupnega prihodka, o interni banki, o oblikovanju DSSS skupnega pomena sprejeti do 1. decembra 1983, tako da bo mogoče plane za leto 1984 in njihovo izvajanje že zasnovati in izvajati na podlagi nove samoupravne organiziranosti in družbenoekonomskih odnosov, ki bodo urejeni s samoupravnimi sporazumi.

Pri spodbujanju delavcev je potrebno v zvezi komunistov in sindikatu oziroma v celotni javni razpravi izhajati iz njihovega

družbenoekonomskega položaja, ki ga imajo v procesu reprodukcije, iz potrebe po bolj učinkovitem gospodarjenju (z vidika programa dolgoročne ekonomske stabilizacije) in iz posebnega družbenega pomena določenih nalog in funkcij v energetskega sistemu. Ob tem je potrebno upoštevati, da mora celoten energetski sistem enotno delovati. Zato ne smemo upoštevati pri uveljavljanju dogovorjenih nalog le interesov posameznih OZD ali delov energetskega sistema, temveč morajo delavci upoštevati sklepe Skupščine SR Slovenije, ki pravijo, da je večja učinkovitost in skladnost pri izvajanju energetske politike nujna.

Aktivnost komunistov v Petrolu naj bo v tem trenutku usmerjena v notranjo samoupravno povezanost in učvrstitev, večjo poslovno učinkovitost trgovine in v krepitve samoupravnih družbenoekonomskih, zlasti dohodkovnih odnosov na podlagi »Iz-

Naša prizadevanja

Napori in prizadevanja vseh zaposlenih v DO Rafinerija so že dalj časa usmerjeni v izpolnitev planskih obveznosti. Zaradi objektivnih okoliščin (zastarelih naprav, in tehnoloških postopkov, velikega izpada proizvodnje v prvem kvartalu 1983) in deloma tudi zaradi subjektivnih vzrokov zastajamo za planirano proizvodnjo za ca. 13 %. Zaradi občutnega izpada fizičnega obsega proizvodnje in da bi vsaj delno nadoknadili izpadlo proizvodnjo in ker imamo na zalogi zadosti surovin, so strokovni delavci Rafinerije predlagali, da bi delovni proces namesto v dveh delovnih sobotah, predvidenih po terminskem planu izrabe delovnega časa, organizirali delo v vseh naslednjih osmih sobotah, vključno s prvo v mesecu decembru. Tako bi vsak delavec do konca leta opravil dve delovni soboti.

Na delovno soboto bi vsi zaposleni delali v proizvodnji. To pomeni, da bi ta dan odšli na delo v proizvodnjo tudi režijski delavci.

Temeljna aktivnost bo v teh dneh usmerjena v mešanje in polnitve v drobno embalažo. Da bi delovni proces organizirali tako, da bo efekt kar največji in da bo na vsako soboto delalo dovolj ljudi, opravljajo delavci svoje delo po posebnem razporedu — vsako soboto ena skupina, sestavljena iz delavcev različnih služb oziroma organizacijskih enot.

Delavski svet je predlog strokovnih delavcev na svoji seji 13. oktobra z odobravanjem sprejel in moramo povedati, da tudi med režijci ni bilo odpora. To doka-

hodišč«, ki so jih sprejeli. S tem bo ustvarjena podlaga za hitrejše uveljavljanje proizvodne usmeritve, za nastopanje v izvozu in za skladnejši razvoj v pogojih pričakovanih energetskega razmer.

Na podlagi ocene, da je delovanje komunistov ustvarilo pogoje za pomemben korak pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, pa je potrebno zlasti v OZD zagotoviti, da bodo komunisti učinkovito premagovali odpore in omahovanja ter zagotovili odgovorno uresničevanje sprejetih usmeritev.

To pomeni, da je potrebno:

spodbuditi delavce, da bodo uresničevali sklepe in ustvarjalno dograjevali sprejete idejnopolične in akcijske usmeritve, ki naj bi začele s 1. januarjem 1984;

preprečiti odmike od dogovorjenih stališč in usmeritev zakona in družbenega dogovora;

preprečiti, da bi tekla razprave v ožjih skupinah in zaprtih krogih, kjer se pojavlja nevarnost, da bi prevladali ozki skupinski, lokalni ali monopolni interesi oziroma da na podlagi obnašanja v preteklosti med delavci ne bi bilo zaupanja v nove rešitve;

zagotoviti, da bodo sprejete rešitve podprte tudi z ukrepi v kadrovski politiki, saj je že dosedanja razprava pokazala, da zori istočasno z uveljavljanjem novih samoupravnih rešitev tudi pogoji za uveljavljanje sposobnih kadrov.

zuje, da se vsi zaposleni zavedamo svoje odvisnosti od dosežene proizvodnje in ustvarjenega dohodka ter težkega položaja stabilizacijskih časov. Nekoliko pa vlečejo tudi zgledi — Marles, Gradbeni finalist . . .

Ker je sedaj, ko to objavljamo nekaj delovnih sobot že za nami, naj povemo, da smo z rezultati zadovoljni. Čeprav vsi niso vpeljani v delo in jim manjka tovrstnih delovnih izkušenj, so posamezne delovne skupine celo presegle norme.

Zavedamo se sicer, da takšna prizadevanja ne pomenijo dolgoročnejšega reševanja problematike; zato bo potrebno poprijeti na drugih koncih in na drugačen način, vendar je ta naš korak ob tem, da z njim poskušamo nadoknaditi izpad fizičnega obsega proizvodnje, doprinesel svoj delež k zblizanju zaposlenih in ustvarjanju ugodnejše delovne klime.

Vsi pa močno upamo, da se bo odražal tudi v debelini kuvert vsakega petnajstega v mesecu.

C. Pisar

OB ODHODU

MOJIM SODELAVKAM, VSEM
POSLOVODJEM IN VODJEM,
MOJEMU ŠEFU IN VSEM
OSTALIM TOVARIŠEM
IZ ISTRABENZA
SE ZAHVALJUJEM ZA
DOLGOLETNO TOVARIŠKO
IN PRIJATELJSKO
SODELOVANJE.
VSEM DELAVCEM ISTRABENZA
PA ŽELIM MNOGO USPEŠNEGA
DELA IN ZADOVOLJSTVA!

HVALA!

Vera Vidic

V Londonu je bil XI. svetovni kongres za nafto

Najbrž ne bi bilo prav, če v našem glasilu ne bi povedali nekaj besed o kongresu za nafto, ki je bil v Londonu in je pomemben tudi v svetovnem merilu. Čeprav je bil enajsti, so ga imenovali jubilejni zato, ker je prvi kongres te vrste zasedal pred 50 leti prav tako v Londonu. Kot vsi dosedanji, je bil tudi ta kongres posvečen različnim pomembnim problemom s področja naftnega gospodarstva, od raziskav preko pridobivanja, transporta in predelave surove nafte, zadevam v zvezi s preskrbovanjem itd. do finančnih in kadrovskih vprašanj. Kongres se je odvijal pod geslom »nafta za naslednje stoletje«, v obliki referatov in razprav pa je bilo na dnevnem redu 52 različnih tematskih področij, pri-

kazali pa so tudi 16 strokovnih filmov. Ker so po tri tematske snovi obravnavali na treh različnih področjih hkrati, so se delegati po lastnem interesu odločili, kateri temi bodo prisostvovali. O vsem so bili tudi vnaprej pripravljene krajši pisni materiali, a dobiti jih je bilo možno samo proti plačilu kotizacije.

Kongres je dal tudi možnost za neuradna srečanja in pogovore s predstavniki posameznih petrolejskih družb. V takih trenutkih je stekla beseda o sodelovanju, problemih in o vseh ostalih zadevah, s katerimi se srečujejo organizacije pri svojem poslovanju.

Udeležili smo se posvetovanja o planiranju

V Portorožu je bilo oktobra že deseto, jubilejno posvetovanje ekonomistov o planiranju, ki je imelo dve tematski področji — priprava planskih aktov z upoštevanjem programa ekonomske stabilizacije ter priprava strokovnih osnov za pripravo dolgoročnih planov.

Vsebina posvetovanja je bila zastavljena tako, da je obravnavala aktualne naloge in probleme uresničevanja srednjeročnih planskih dokumentov 1981—85 v pogojih zaostrenih možnosti razvoja. Posebej pa so bili obravnavani problemi planiranja proizvodnih in trgovinskih dejavnosti ter neupravičeno zanemarjeno dolgoročno planiranje.

Po uvodnem govoru, v katerem nas je Vlado Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SRS seznanil s temeljnimi nalogami in oceno možnosti gospodarjenja v letu 1984, nas je v svojem referatu z rezultati ob koncu leta 1983 in pogoji gospodarjenja na prehodu 1983/84 seznanila Nina Prešeren iz Zavoda SRS za družbeno planiranje. Povedala je, da so rezultati slovenskega gospodarstva ob iztekanju leta 1983 glede na ostrino letošnjih pogojev gospodarjenja razmeroma ugodni in naštele kazalce, ki to dokazujejo. **Rast industrijske proizvodnje v devetih mesecih je 3,2 %, pričakovana rast kmetijske proizvodnje do konca leta 2 %, izvoz blaga na konvertibilno področje je večji za 13,8 %, s tem, da se je uvoz s konvertibilnega področja povečal za 2,5 %, turizem pa naj bi zaključil leto z 1 do 2 % večjim prometom kot lani, ob 12 % večjem direktnem deviznem prilivu. Finančna gibanja kažejo na porast dohodka gospodarstva za 35 % in akumulacije za 42 %, kar je v skladu z zastavljenimi cilji.**

Manj ugodni pa so pokazatelji o rasti cen, padanju deleža osebnih dohodkov, skupne in splošne porabe v družbenem proizvodstvu s 24,3 % v letu 1981 na 20 % v letu 1983.

Ocene, narejene na osnovi razpoložljivih parametrov, za sedaj še ne obetajo možnosti, da bomo lahko v letu 1984 do kraja zastavili realno upadanje vseh ključnih oblik porabe in zmanjševanja njihovih deležev v družbenem proizvodu, možno in nujno pa je zmanjševati tempo njihovega upadanja. V letu 1984 bodo še nadalje naraščale cene surovin, energije, železniškega transporta in cene stanovanjsko-komunalnega kompleksa, kljub temu da bodo letos v Jugoslaviji cene v povprečju za 40 % višje kot lani. Od rasti cen pa so odvisne

tudi obresti, ki bodo že v letošnjem letu predstavljale 14 % razpoložljivega dohodka gospodarstva. Delež obresti v dohodku bo v naslednjem letu še večji, saj je tudi za leto 1984 predvideno povečanje obrestnih mer.

Za tečaj dinarja, ki je do konca septembra povprečno zdrsel za 62 %, je v osnutku zveznih dokumentov tudi v letu 1984 predvidena politika realnega tečaja dinarja. Sredstva za bruto osebne dohodke v gospodarstvu naj bi rasla 20 % počasneje od rasti dohodka, sredstva za neto OD pa 15 % počasneje kot dohodek, medtem ko bi sredstva skupne in splošne porabe v republiki rasla 25 % počasneje od rasti dohodka, sredstva za akumulacijo pa naj bi se povečala realno za 33 %.

Po tej zanimivi in aktualni temi smo poslušali na posvetovanju še dvoje zanimivih predavanj v zvezi z značilnostmi in problemi planiranja v trgovini ter o računalniško podprtem planiranju in spremljanju uresničevanja planov.

V prvem sestavku je predavatelj govoril o nujnem razvoju trgovine, ki naj bi bil usklajen z razvojem materialne proizvodnje in splošnimi družbenimi potrebami. Delež trgovine predstavlja 18 % v celotnem družbenem produktu in z zaostajanjem njenega razvoja bi nastale motnje v delovanju trga in tokovih reprodukcije. Z ustrezno ekonomsko politiko bi morali zagotoviti, da bi trgovinske organizacije v povezovanju s proizvodnimi našle poln ekonomski interes in spodbudo za povečanje količin in izboljšanje kakovosti svojih storitev. Učinkovito pa bodo delovale le večje, sodobno organizirane, materialno tehnično opremljene in kadrovske usposobljene trgovske organizacije, z racionalnim prometom na domačem in organiziranim nastopom na tujem trgu.

S prikazom planiranja v trgovinskih organizacijah Emone je bila predstavljena problematika planiranja v trgovini, ki je mnogo bolj kompleksna kot v proizvodnji, saj je trgovinsko poslovanje v veliko večji meri izpostavljeno spremembam na trgu. To pa zahteva trajno prilagajanje nabavnih planov trgovine s proizvodnimi plani pro-

izvajalcev ne samo po količini, ampak predvsem po kakovosti, asortimentu, dinamiki dobav in prevzemanju rizika. Takšno prilagajanje pa zahteva sprotne informiranje in dolgoročno dohodkovno povezovanje, ki je porok za celovito in usklajeno planiranje proizvodnje in prodaje ter s tem odpravo problemov pri planiranju v trgovini.

V naslednjem sestavku je predavateljica podala izkušnje svoje delovne organizacije z vključevanjem računalnika pri pripravah letnih planskih aktov in pri spremljanju njihovega uresničevanja. Za uporabo računalnika v te namene je potrebna stroga, temeljita in dobro razčlenjena organizacija. Pri samem uvajanju avtomatske obdelave podatkov ločimo tri faze. V prvi opremljamo tista področja poslovanja, ki so intenzivna in obsegajo veliko število podatkov (osebni dohodki in materialno knjigovodstvo), v drugi fazi pridemo na kompleksne parcialne naloge, v tretji fazi pa je možno povezovati posamezne parcialne sisteme v kompleksni sistem planiranja in upravljanja.

Po nekajurnem poslušanju predavateljev smo ugotovili, da nas čaka v bodoče še zelo veliko zahtevnih nalog in veliko nerešenih problemov, da plani ne bodo sami sebi namen, temveč pripomoček za uspešno poslovanje.

M. Langerhole
razvojno-planski
sektor

VIŠJI OSEBNI DOHODKI

Skupščina socialistične republike Slovenije je na seji Zbora združenega dela in Zbora občin sprejela septembra zakon o spremembi zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks. Ta novi zakon velja od 1. novembra do 31. decembra letošnjega leta.

Na osnovi tega zakona je ukinjen republiški davek iz osebnega dohodka po stopnji 1,30 in sicer v vseh občinah naše republike.

Z ukinitvijo davka, ki smo ga plačevali od bruto osebnih dohodkov, se bodo OD povečali za 1,3 % oziroma bodo prejeli delavci do konca leta 1983 za toliko višje osebne dohodke.

F. Dragar

Iz dela poslovnega odbora

PREDLOGI IN DILEME PRI ZAGOTAVLJANJU NAFTNIH DERIVATOV IN SISTEM OSKRBE V LETU 1984

Poslovni odbor je na eni preteklih sej ugotovil, da sistem oskrbe z nafto in naftnimi derivati, kakršen je bil v veljavi lani in letos, ne zagotavlja normalne oskrbljenosti, sili v improvizacijo in ustvarja finančno nedisciplino, velike izgube v rafinerijah in kot tak za družbo ni primeren. Zato je poslovni odbor sprejel pobudo in oblikoval predlog, ki ga je posredoval pristojnim republiškim organom in po katerem predlagamo, da se sistem oskrbe v letu 1984 spremeni, zlasti v tistem delu, ki se nanaša na zagotavljanje deviznih sredstev.

Poslovni odbor sodi, naj se naftni pool ohrani, združevanje deviz za nakup surove nafte tako s kliničkim kot s konvertibilnim plačilom pa naj se izvaja v obsegu, da vsaka republika za svoje lastne potrebe obdrži devize, na skupni račun pa odvajajo samo tisti del, ki je potreben zaradi solidarnostnega združevanja. V takem primeru mora vsaka republika zagotoviti tudi dinarska sredstva, prevzeti riziko tečajnih razlik, slovenske banke pa bi morale skupaj s hrvaškimi prerazporediti bančne limite.

Obveznost INE do Petrola oziroma SR Slovenije se ne spremeni, ker bi še naprej dobavljala ustrezen ekvivalent domače nafte, Slovenija oziroma Petrol pa bi imela večjo možnost vplivati na nabavljene količine.

O predlogu intenzivno razpravljajo ob sodelovanju predstavnikov Petrola v pristojnih republiških organih, predlog pa bo posredovan tudi federaciji.

SODELOVANJE Z INO NA PODROČJU RAZISKAV

V pripravah na izdelavo dolgoročnega programa sodelovanja z INO so predstavniki Petrola in INE obravnavali konkretizacijo so-

delovanja na področju raziskav in pri skupni proizvodnji surove nafte in zemeljskega plina. Za SOZD Petrol je to nova dejavnost, zato so napori za izvedbo tako zahtevne in tudi finančno drage akcije še toliko pomembnejši.

Po dosedanjem sistemu sta surova nafta in zemeljski plin, ki ju pridobiva INA, v razpolagalni pravici INE oziroma SRH, tako kot je to v veljavi za druge energetske surovine. Ta sistem bo veljal tako dolgo, dokler bo domača nafta v poolu skupaj z uvozno in do katerih imajo enako pravico vse SR in SAP.

INA ni pripravljena sodelovati pri raziskavah in pridobivanju nafte na kontinentalnem delu na področju SRH, kjer so raziskave že opravljene in kjer imajo že proizvodno nafto in plina. Prav tako ni pripravljena sprejeti novih partnerjev na že določenih koncesijah na Srednjem Jadranu in v inozemstvu, kjer so skupaj z inozemskimi partnerji že doseženi pozitivni rezultati raziskav. Za sodelovanje z drugimi partnerji so tedaj odprti Dinaridi in celotno območje Jadrana, za katerega še niso izdane koncesije, ter vse nove koncesije v inozemstvu.

INA nadalje ni pripravljena sodelovati v raziskavah in skupni proizvodnji na območju SRS, ker na podlagi dosedanjih izkušenj sodi, da imajo veliko prednost perspektivnejša območja v Hrvaški oziroma v inozemstvu.

Glede oblik možnega sodelovanja daje INA prednost kreditnemu odnosu, Petrol pa predlaga skupne naložbe ter skupen riziko in skupno delitev morebitno najdene nafte in zemeljskega plina glede na deleže pri skupni naložbi. INA bi morala dokončno pojasniti svoje stališče glede nafte in plina, ki je že v proizvodnji in se izjasniti, pod kakšnimi pogoji dopušča Petrolu sodelovanje pri eksploataciji na Severnem Jadranu. Petrol bo glede na dejstvo, da Slovenija združuje devize, ki jih dobi INA za raziskave in vrtanja, vztrajal, da se vključimo kot partner pri raziskavah v inozemstvu, zlasti v Angoli s tem, da bomo morali zagotoviti dinarska sredstva in povrniti del sredstev za že vložena sredstva ter upoštevati tudi, da je riziko vlaganj v raziskave glede na rezultate znatno zmanjšan.

Raziskave v Sloveniji pa bomo opravljali sami z združevanjem sredstev preko ISNAP in s pomočjo posebne DO za raziskave, ki je v ustanavljanju.

Z. Sefman

Petrofriz 824 in petrofriz 40

Ker je Rafineriji Maribor potekla pogodba z BASF, je prenehala proizvajati glysan-tin. Njen novi proizvod se imenuje petrofriz, izdeluje pa ga po licenci DOW Chemical, s katero jo veže nova pogodba o sodelovanju.

Petrofriz izdelujejo v Rafineriji v dveh inačicah, ki so ju poimenovali petrofriz 824 in petrofriz 40.

Prvega bomo uporabljali za polnjenje odprtih in zaprtih hladilnih sistemov motorjev z notranjim izgorevanjem. Ker ga prodajajo v koncentrirani obliki, ga je potrebno razredčiti z vodo. Razmerje mešanja je odvisno od željene zaščite pred zmrzovanjem.

Petrofriz 40 bo služil kot dolgotrajno hladilno sredstvo predvsem za zaprte hladilne sisteme in ga ni potrebno razredčiti z vodo.

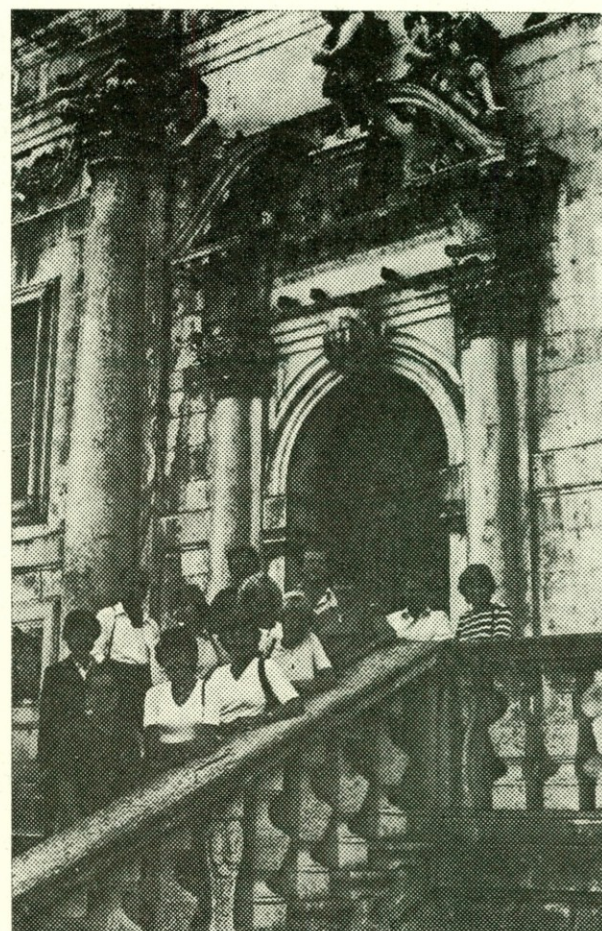
V zaprtih sistemih je potrebno menjati hladilni tekočini vsaki dve leti oziroma po predpisih proizvajalcev vozil, v odprtih sistemih pa vsako leto.

Voznike je potrebno opomniti tudi na to, da lahko mešajo petrofriz z vsemi ostalimi tovrstnimi domačimi sredstvi proti zmrzovanju.

Na koncu pa si oglejmo še mešalno razmerje za petrofriz 824:

Temperatura zmrzišča °C	Petrofriz 824 vol. %	Voda vol. %
do -20	35	65
do -30	45	55
do -40	52	48

Obiskali smo Dubrovnik in Črnogorsko Primorje

Akcija Golovec 83

Tudi delavci poslovne stavbe na Titovi 66 smo aktivno sodelovali v akciji NNNP Golovec 83.

S pripravami smo pričeli že v mesecu aprilu. Najprej smo določili člane splošnih enot civilne zaščite in jih nato šolali na tečajih ter prevzeli načrte civilne zaščite, na odboru SLO in DSZ smo imenovali nosilce nalog. Ti so pripravili scenarij akcij za delovanje enot pred vajo in za slučaj rušilnega potresa. Tako smo izvedli akcijo kurirjev in štabnih enot ter ugotovili, kakšne so pomanjkljivosti. Z nadaljnjim delom smo ugotovljene napake odpravili. Težave, s katerimi smo se spoprijemali, smo obravnavali na sejah odbora SLO in DSZ, kjer smo na podlagi kritičnih pripomb usklajevali tudi potek akcije Golovec 83.

Ko smo ugotovili, da so enote CZ pripravljene za izvedbo akcije, smo določili konkretne naloge posameznikov in ekip za vajo. Čeprav se nismo neposredno udeležili vaje Golovec 83, smo predlagali delavskemu svetu DSSS SOZD in ostalim v poslovni stavbi, da proglasijo soboto, 24. septembra, za delovni dan. Nato smo za to soboto planirali naloge v okviru akcije civilne zaščite, delavci, ki niso imeli posebnih zadolžitev, pa so opravljali redno delo.

Vaja se je začela za člane CZ takoj ob znaku sirene. Tisti, ki so bili po nadstropjih zadolženi za izvajanje ukrepov, so opozorili delavce, da so se odmaknili od oken, da so se zbrali okrog nosilnih zidov ter se pripravili za odhod iz zgradbe. Pregledali so nastale poškodbe zgradbe in na hitro ocenili stanje poškodovancev. Poškodbe so takoj javili poveljniku civilne zaščite, ki je iz poročil ocenil položaj in takoj telefonično obvestil predsednika odbora SLO in DSZ o stanju v zgradbi ter predlagal evakuacijo.

Aktivirana je bila narodna zaščita, ki je zasedla kritične točke in kasneje pomagala usmerjati evakuirance iz zgradbe. Na znak poveljnika CZ so najprej evakuirali ljudi iz 16. nadstropja, in sicer po požarnih stopnicah, za njimi pa ostale, tako da so od 11. nadstropja navzdol zapuščali stavbo tudi po običajnem stopnišču. Predstavniki civilne zaščite za posamezna nadstropja so pripravili spisek članov kolektiva, preverili stanje in pazili na potek evakuacije, ki se je odvijala po naprej določenem postopku. V sodelovanju z delavci SDK in Mercatorja, ki so istočasno zapuščali stavbo, smo imeli stalen stik, tako da ne bi bilo gneče in težav pri odhodu iz zgradbe. Lahko rečemo, da smo zapustili stavbo veliko prej kot smo pred vajo predvidevali. Praktično je bila hiša izpraznjena v 20 minutah, česar ne bi pred tem nihče pričal.

koval. Na zbirnem prostoru so se člani splošnih enot takoj zbrali po ekipah in odhiteli po nosila in ostalo opremo ter začeli reševati. Pri tem naj omenim, da so člani enot CZ takoj, ko se je pojavila nevarnost, da bo potres rušilen, izklopili elektriko, vodo, plin ter dvigala. Tako so ekipe pri vaji ročno reševale delavce iz dvigal, poškodovane člane iz ruševin v 1. nadstropju in nudili prvo pomoč poškodovanim v 14. nadstropju. Vse ranjence so z nosili prenesli na prosto v nadaljnjo nego. Ocenjujemo, da je bila vaja izredno koristna in uspešno izvedena. Dala nam je prve realne ocene o možnostih za hitro evakuacijo zgradbe, pripravljenosti ekip in oceno sposobnosti posameznikov.

Pri končni analizi vaje smo podrobno navedli vse opažene pomanjkljivosti, določili roke in nosilce za vse, kar menimo, da bi v bodoče lahko izboljšali.

Poveljnik CZ
J. Trotošek

in DSSS SOZD. Na podlagi pripomb od seje do seje so bile izdelane štiri različice besedil obeh splošnih aktov. Na podlagi pripomb zadnje seje PO je bila sestavljena peta različica besedil obeh aktov, ki je bila predložena kolegiju PO. Ta organ bo predložil novo šesto različico delavskemu svetu SOZD. Ta bo sprejel dokončni predlog besedil za oba akta in ju objavil za poprejšnjo obravnavo, ki bo v vseh združenih organizacijah. Po končani poprejšnji obravnavi bo delavski svet SOZD razpisal referendum za oba splošna akta SOZD.

Oktober — mesec požarne varnosti

V letošnjem letu smo bili za mesec požarne varnosti veliko bolj pripravljeni kot leta pred tem. Realizirali smo že del programa, ki smo si ga zastavili dolgoročno. Predvsem smo uspeli nabaviti gasilski avto ter ga opremiti za intervencije in nabavili smo celotno opremo za gasilsko orodjarno.

Nadalje smo realizirali del programa v zvezi s kadrovske zasledbo v službi požarne varnosti. Usposobili smo gasilskega tehnikarja, na usposabljanju pa imamo tudi poklicnega gasilca. Razdelan imamo nadaljnji razvoj požarne preventive, ki predvideva 24-urno pokrivanje gasilskega nadzora.

Končno smo pričeli tudi urejati orodjarno, s katero bodo naši gasilci pridobili najosnovnejše pogoje za normalno delo.

Mesec oktober smo obeležili tudi dodatno, in sicer tako, da smo bili nosilec vaje usposabljanja, v kateri so poleg naše desetine sodelovale tudi enote poklicnih gasilcev iz Ilirske Bistrice.

Torej dokaj zadovoljivi premiki v požarnem varstvu in upajmo — ugodne spodbude.

D. Prosen

Strokovne službe pripravljajo

Delo na obravnavanju in pripravljanju osnutkov splošnih aktov za SOZD (samoupravni sporazum o združitvi v SOZD, statut SOZD) se je v oktobru nadaljevalo s polno zavzetostjo in poglobljenostjo glede na opravila, ki jih bo treba izvršiti v dobrem mesecu in pol, to je, do dneva referenduma v začetku decembra 1983.

V oktobru je imel poslovodni odbor 4 seje, na katerih je temeljito in izčrpno obravnaval posamezna poglavja v obeh splošnih aktih SOZD, zlasti o ciljih in nalogah SOZD, o firmi SOZD, o dejavnostih in zadevah posebnega družbenega pomena, o pooblastilih v pravnem prometu in odgovornosti, o t. i. razširjenem delavskem svetu SOZD, v katerem bodo soodločali tudi delegati uporabnikov, o poslovodnem odboru

Z obiska v Prevaljah

Čeprav je prevaljski bencinski servis v majhnem kraju oziroma celo na njegovem robu, spada na Koroškem med najboljše. Prodaja bencina je sicer srednja, zato pa je prodaja blaga dodatne ponudbe vedno zelo dobra, čeprav ni vezana na nobenega večjega porabnika. To pa pomeni, da so prodajalci zelo delavni in zavzeti.

Kdor obiše njihov servis pa že ob prvem pogledu ugotovi, da niso fantje samo dobri trgovci, ampak da imajo radi tudi lepo okolje, saj je prostor ob servisu pravi vrt, ki ga sami urejajo.

J. K.

Predstavljamo vam naš TRANSPORT

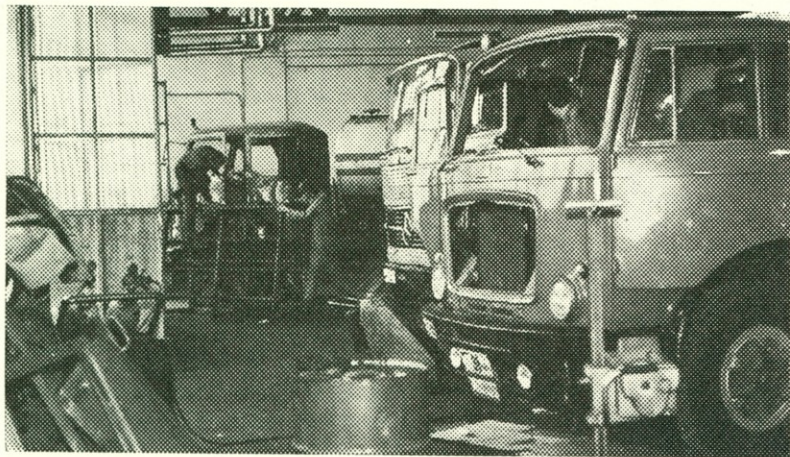
TOZD Avtoservis

KLEPARSKO-LIČARSKI OBRAT

Ze samo ime obrata pove, da skrbijo tukaj za make-up naših vozil. Še tako razbito vozilo je zopet novo, ko zapusti najprej kleparski, potem še ličarski oddelek.

V KLEPARSKEM ODDELKU

je deset mojstrov, ki opravljajo vsa kleparska dela, varilska in razna ključavničarska dela.

Oddelek ima nekaj najnujnejše opreme, opravljeno delo pa je v glavnem plod pridnih in iznajdljivih rok. V oddelku se srečujejo s kupom nerešenih problemov, največji pa je vsekakor prostor. Precej del opravijo zunaj, na dvorišču, to pa zato, ker je veliko cistern takšnih dimenzij, da ne morejo v oddelek. V letnem času so takšna opravila morda še prijetna, za zimski čas pa to nikakor ne moremo trditi.

Tudi pri nagrajevanju naši avtokleparji niso v enakem položaju kot avtomehaniki. Njihovega dela zaenkrat še ni mogoče normirati,

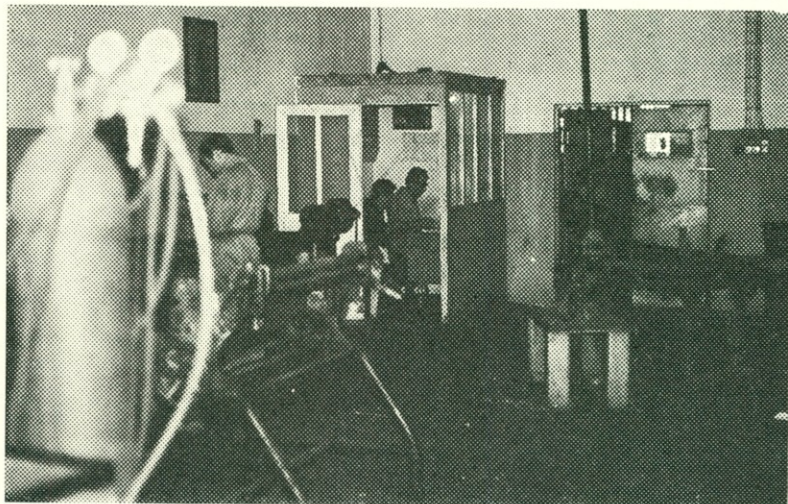

kar pomeni, da imajo ne glede na prizadevanja samo osnovni osebni dohodek.

In še z enim problemom se srečujejo, na katerega lahko najmanj vplivajo. To so stara vozila in stare cisterne. Velikokrat tudi čarajo, samo da cisterna drži še nekaj časa.

V LIČARSKEM ODDELKU

dobijo naša vozila rdečo barvo. V neprimernem prostoru, ki poleg priključka za zrak, starih ventilacijskih naprav in instalacije v S izvedbi nima prav nič drugega, se »mučijo« trije avtoličarji, ki skušajo na najbolj primitiven način olepšati vozilo.

Verjetno je v celi delovni organizaciji prav ta oddelek najbolj zapostavljen in vsa prizadevanja, da bi dobili bolj primerne prostore, ostanejo neuresničena.

Tudi z osebnimi dohodki se ličarji ne morejo pohvaliti. Njihovo delo ni normirano, kar pomeni, da tudi ti delavci niso nagrajeni po delu.

Morda pa se tudi njim obetajo boljši časi. Kmalu bomo v novem letu na novo razmišljali o novi lakirnici.

D. Prosen

V slovo

Delavci mariborskega skladišča so se spet zbrali ob odprtem grobu svojega sodelavca. Zapustil jih je Adolf Vajngerl, ki mu je bilo komaj dvainštirideset pomladi, a se kljub jekleni volji ni mogel zoperstaviti težki bolezni, ki ga je napadla. Po poklicu gasilec, je s pridnim delom in velikim strokovnim znanjem veliko pripomogel k rasti požarne varnosti v svoji poslovni enoti, zato ga bodo njegovi sodelavci še toliko bolj pogrešali. Prav tako ne bodo kmalu pozabili njegove nesebičnosti in tovariškega odnosa do sodelavcev.

Novi imenovanji

Skupščina Gospodarske zbornice Slovenije je na predlog Izvršnega odbora GZS in Komisije za organizacijska in kadrovska vprašanja sprejela razrešitve in imenovanja ter izvolila za člana častnega sodišča Marjana Jevnikarja iz DSSS SOZD in za arbitra stalne arbitraže Milko Bogataj iz DO Zemeljski plin.

Pisma bralcev

PO KAKŠNIH MERILIH VEČ DOPUSTA?

Z dokaj neprijetnimi občutki sem prebral članek »Višji regres, več dopusta« v prejšnji številki našega glasila, a ne zaradi večjih pravic, več dni dopusta, ki si jih vsak delavec normalno želi, ampak zaradi samega obravnavanja in nepoznavanja namena letnega dopusta in s tem seveda spremljajočih neprijetnosti, ki se zrcalijo iz naše (ne)strokovnosti in (ne)realnih zahtev pri sprejemanju »samoupravnih« odločitev. Ob tem niti ne omenjam današnjih prizadevanj družbe kot celote in dolžnosti posameznikov za uresničevanje stabilizacijske politike, ki jo bomo lahko dosegli le z več in boljšim delom.

Sprašujem se, ali je taka zahteva sploh resna in kaj pomeni. Predlagano oženje delovne dobe od 30 na 20 let za pripadajoče (po zakonu) maksimalno število dopustniških dni, je nelogično, saj je delavec po 20 letih dela v svojem najbolj ustvarjalnem obdobju in po takem predlogu bi imel moški delavec celih 20 let enako dolg dopust. Prepričan sem, da je tak predlog v nasprotju z namenom in pomenom dopusta.

Po drugi strani za dva dni podaljšuje letni dopust delavcem, ki so šele pričeli delati. Na primer delavec z visoko izobrazbo in enoletno delovno dobo pridobi za strokovnost avtomatično še tri dni dopusta, tako znaša razlika v dolžini dopusta v primerjavi z delavcem, ki dela 40 let, komaj 7 dni.

Ali se je delavec v 40 letih pri delu res tako neznatno iztrošil, da si pridobi za celo

delovno obdobje le 7 dni in še te po prvih 20 letih dela?

Zakon o delovnih razmerjih daje možnost, da se podaljša delovni dopust tistim delavcem, ki so več prispevali k dobrim rezultatom poslovanja. Seveda pa bi morali biti pripravljene kriteriji in elementi za ugotavljanje individualnih rezultatov dela vsakega delavca.

Sicer pa zakon o delovnih razmerjih v 93. členu razumljivo govori o dolžini letnega dopusta, ki jo določajo delavci odvisno od:

1. delovnih pogojev, kot so teža dela, zahtevnost, telesna in duševna napetost itd.,
2. delovnih uspehov, ki jih delavec doseže pri delu,
3. delavčeve delovne dobe in drugih obdobj, ki so všteta v delovno dobo,
4. posebnih socialnih in zdravstvenih razmer, v katerih delavec živi.

Mnenja sem, da dokler v naših organizacijah ne bodo uveljavljene take osnove in merila, po katerih bomo lahko ugotavljali delovni prispevek posameznega delavca k skupnim rezultatom poslovanja, ne bi spreminjali določil sedaj veljavnega pravilnika o delovnih razmerjih glede dolžine letnega dopusta, razen če se spreminjajo delovni pogoji.

Zahteva delavcev DSSS SOZD (katerih?) prav gotovo ni v širšem »Petrolovem« interesu in tudi ne v interesu delavcev, ki si pošteno in delavno prizadevajo za uresničevanje gospodarske stabilizacije, ne pa za neodgovorno izsiljevanje neutemeljenih dodatnih pravic po nesprejemljivi poti (neuspeh referendum).

V. S.

združujejo mesečno 50 din nepovratnih sredstev članarine. Iz te članarine upravni odbor dodeli članom pomoč, če:

— jim je odvzeto vozniško dovoljenje pri opravljanju rednega dela, razen v primeru vinjenosti,

— so dalj časa bolni;

— prestajajo zaporno kazen zaradi prometne nesreče, storjene pri opravljanju rednega dela, razen v primeru vinjenosti.

Člani sklada so ugotovili, da je to izredno humana dejavnost, saj je v tem kratkem času delovanja sklad finančno pomagal že številnim družinam naših delavcev.

E. S.

Izbirali so najbolj vzoren bencinski servis

V INI so se letos odločili, da bodo izbrali najbolj vzoren bencinski servis. Ta izbor naj bi vplival na delavce, da bi izboljšali kvaliteto uslug in poiskali boljšo organizacijo dela, ki je potrebna v sedanjih težjih pogojih oskrbe z nafto. Od 270 bencinskih servisov, kolikor jih je v INI, je dobil največ točk in s tem naziv najbolj vzornega bencinski servis Vodice, 7 je bilo vzornih, 25 nadpovprečnih, 56 povprečnih, 16 podpovprečnih in 9 slabih.

Delavci najbolj vzorne enote so dobili diplome in srebrnike s Titovim likom.

O problemu najnižjih osebnih dohodkov

Komisija za spremljanje in usklajevanje osebnih dohodkov je obravnavala problem najnižjih osebnih dohodkov v organizacijah naše SOZD.

V nekaterih DO znaša najnižji osebni dohodek za 182 ur manj kot 10.000 dinarjev, člani komisije pa so bili enotnega mnenja, da ne bi smel biti nikjer nižji od 11.000 dinarjev, in sicer brez dodatkov.

Komisija je priporočila delovnim organizacijam, naj bi njen predlog obravnavale in ga v okviru svojih možnosti tudi realizirale. Razlika do 11.000 dinarjev bi izplačevale v okviru družbeno dogovorjenih sredstev za OD in obračuna v dinarjih kot poseben dodatek.

Tudi manjši porabniki

Zemeljski plin postaja zanimiv energetski vir tudi za manjše industrijske porabnike. Tako smo v mesecu oktobru po posebnem postopku uvarili nov odcep na

primarni mestni mreži v Ljubljani za Gorenje — TIKI.

V novembru načrtujemo še vgradnjo odcepa za merilno regulacijsko postajo Brod, ki bo oskrbovala s plinom manjše industrijske porabnike ter odcepno mesto na visokotlačnem plinovodnem omrežju v Kranju za potrebe tovarne Tekstilindus Kranj.

Seveda pa pri našem delu ne gre brez poškodb plinovoda.

Izkop kanalizacijskega jarka brez našega soglasja in nadzora v bližini tovarne Keramix je povzročil takšne poškodbe in deformacije plinovodne cevi, da je bilo potrebno cev zamenjati.

V nesreči si pomagamo

Vozniki TOZD Tovorni promet Transport Ilirska Bistrica so po daljšem razmišljanju, kako bi lahko pomagali v nesreči drug drugemu, ustanovili 1981. leta solidarnostni sklad. Danes je vanj vključenih že 210 voznikov, ki

Posledice neurja

Močno neurje na Goriškem 16. in 17. oktobra je povzročilo močno plazenje terena pod hribom Kekec na odcepem plinovodu R-31 Šempeter—Anhovo.

Ker obstaja nevarnost da so plinovodne cevi poškodovane, bo v najkrajšem možnem času izvršena sanacija plazu, raziskave terena pa so v teku.

M. S.

Petrolej — novi proizvod Rafinerije Ina-Lendava

Na tržišču se je povečalo povpraševanje po petroleju za pogonske motorje in razsvetljava. Zato so na pobudo distributerjev v naši republici ter SOZD INA začeli v njihovi temeljni organizaciji Rafinerija proizvajati petrolej za pogon malih poljedelskih strojev, ki po kakovosti odgovarja zahtevam jugoslovanskega standarda.

MALOPRODAJNE CENE MOTORNIH GORIV V NEKATERIH ZAHODNOEVROPSKIH DRŽAVAH IN JUGOSLAVIJI

(din/liter)

Država	Normalni bencin			Super bencin			Diesel gorivo D-2		
	malopr. cena	taksa	neto cena	malopr. cena	taksa	neto cena	malopr. cena	taksa	neto cena
Avstrija	60,53	30,48	30,05	63,39	31,63	31,76	57,68	28,17	29,51
Belgija	65,34	20,01	45,33	67,69	20,01	47,68	49,25	8,34	40,91
Francija (Pariz)	61,13	33,18	27,95	65,51	35,08	30,43	48,93	22,22	26,71
Italija	75,91	48,72	27,19	79,23	49,34	29,89	40,30	11,69	28,61
Nizozemska	61,41	63,21	40,58
ZR Nemčija	55,56	20,47	35,09	57,97	20,47	37,50	53,15	17,89	35,26
Švedska	56,58	23,26	33,32	57,94	23,26	34,68	34,06	5,47	28,59
Švica	59,27	29,54	29,73	61,25	28,82	23,43	60,51	30,81	29,70
Povprečje	62,05	29,38	32,67	64,71	29,80	34,91	49,13	17,80	31,33
Jugoslavija	63,50	26,603	36,897	68,00	27,472	40,528	48,20	19,18	29,02

Tečajna lista (srednji tečaji)

Izvor: Petroleum Times, Price Report

Pitna voda

Vsak si kdaj pa kdaj zaželi kozarec sveže, hladne, čiste, planinske studenčnice. Vendar to največkrat ni mogoče in se moramo zadovoljiti z vodo iz pipe ali kar je včasih še bolj zdravo z eno od gaziranih pijač. Ob tej izjavi bo takoj kdo vprašal, kako more biti gazirana pijača bolj zdrava, kot voda iz pipe. Pa to ni nič čudnega, saj veliko krajev in mest nima zadovoljivo urejene preskrbe z zdravno, pitno vodo. Problem preskrbe z vodo se predvsem pojavlja na področjih manjših lokalnih vodovodov, kjer predvsem v poletnem času ni zadovoljivih količin pitne vode. Zajetja večkrat tudi niso pravilno urejena in vzdrževana. Velik problem preskrbe z vodo se vsako leto pojavi tudi na kraškem področju in primorju, ko je zelo težko zagotoviti potrebne količine vode. Vodotoki in izviri na tem področju so večinoma zaradi strukture tal že toliko onesnaženi, da voda sploh ni primerna za pitje, še za napajanje živine ne. S površine ves čas prodirajo v globino razno razne odplake in strupene snovi, ki jih dež spira s površine in odnaša v globino. Na takem področju ni mogoče upo-

rabiti načina črpanja podtalnice, pač pa je potrebno na primernem kraju zgraditi zajetje (izvir) in potem zgraditi kilometre in kilometre vodovoda, da voda pride do porabnika. Večkrat je voda onesnažena z organskimi snovmi in kemičnimi spojinami tudi v vodnjakih in betonskih cisternah za kapnico. Ker pride do razpok v stenah iz okolja prodira onesnažena voda z odplakami v vodnjak ali cisterno (štirno). Posebno nevarno je, če pride do take povezave med gnojnično jamo in cisterno, ker je v vodi veliko število bakterij ter drugih mikroorganizmov. Voda v kateri je preveliko število mikroorganizmov, ki vsebuje preveč kemičnih spojin in raztopljenih anorganskih snovi ni primerna za pitje in pravimo, da je higiensko oporečna.

Večkrat lahko v dnevnem časopisju beremo o številnih obolenjih, do katerih je prišlo zaradi uživanja higiensko oporečne vode. Do hidroepidemij, masovnih obolenj povzročenih z vodo pride še pogosteje v letnem času in v času naravnih nesreč (potres, poplave), velika nevarnost pa je, da do take epidemije pride tudi v času vojne. Do epidemije lahko pride zaradi porušenih vodopreskrbnih objektov, poškodovanih vodovodov, lahko pa tudi zaradi diverzije, kar pa ni izključeno tudi v mirnodobnem času in moramo temu vprašanju posvetiti vso pozornost. Zato moramo že danes misliti na take trenutke in poskrbeti, da bodo lokalni in manjši vodovodi ter vodnjaki in cisterne sposobni prevzeti funkcijo v izrednih razmerah, ko bo npr. poškodovano glavno vodovodno omrežje. V večini so sedaj opuščeni vodnjaki in cisterne zelo onesnaženi, neurejeni in kot taki neuporabni za preskrbo z vodo. Posebno pozornost je potrebno posvetiti širši okolici vodnih objektov, posebno v ožjem varovalnem pasu tako, da preprečimo vdor odplak in škodljivih snovi v vodo.

Črpališča talne vode, kot jih ima na primer Ljubljana, imajo zelo velik širši varstveni pas. Na tem širšem varstvenem območju je potrebno preprečiti vse dejavnosti, ki lahko negativno vplivajo na kvaliteto vode. Voda se največkrat črpa iz drugega ali celo tretjega vodonosnega sloja, kar delno onemogoča onesnaženje in povečuje varnost. Vendar z gradnjo cest, večjih stavb, zaradi tektonskih premikov, geološke strukture tal in naravne povezave med vodonosnimi sloji kaj lahko pride do onesnaženja podtalnice. Zaradi tega tudi naša dejavnost, transport, skladiščenje in prodaja naftnih derivatov, predstavlja potencialno nevarnost za onesnaženje podtalnice, saj 1 g naftnih derivatov lahko onesnaži ogromne količine vode. Voda onesnažena z naftnimi derivati se tudi zelo težko očisti in je potrebno precej časa, da je voda iz takega vodonosnega sloja spet uporabna. Zato moramo posvetiti vso pozornost skladiščenju (da ne počijo cisterne in ne pride do izlitja), transportu (da ne pride do prometne nesreče), in pri pretakanju, da ne pride do izlitja večjih količin derivatov v kanale. Kot preventivni ukrep imajo zato vsi bencinski servisi in skladišča v kanalizacijski mreži vgrajene lovilce maščob. V praksi lahko zasledimo, da delavci tem problemom še vedno ne posvečajo dovolj pozornosti. Maščobnike ne čistijo dovolj redno, jih večkrat pomanjkljivo vzdržujejo (počene pregradne plošče) in zbranih naftnih derivatov po čiščenju ne shranijo v pri-

merne posode in ne odpeljejo v predelavo ali v primerne deponije. Zgodilo se je celo, da so take naftne derivate ob čiščenju pustili odtekati v vodotok.

Vsako onesnaženje vodotokov ima lahko kaj žalostne posledice za prebivalce v ravninskih predelih Jugoslavije, saj ti uporabljajo v večini primerov vodo, ki jo črpajo iz vodonosnega sloja, ki nastaja ob večjih vodotokih vrodu. Tako načrpano vodo je potrebno po črpanju še ustrezno prečistiti in filtrirati, kar pa ne zagotavlja 100% uspeha. Zaradi tega tako vodo še obvezno klorirajo.

Tudi v Ljubljani zaradi vse večjih nihanj kvalitete vode prihaja do občasnih kloriranj predvsem v novejših zajetjih, kot je vodarna Brest in Jarški brod.

Zaradi vse večjih potreb po vodi in vse večjega onesnaženja se vedno bolj bližajo časi, ko bo tudi v Sloveniji skoraj vsa pitna voda klorirana oz. kondicionirana. Seveda ljudem to ni všeč, čeprav se s časom navadijo. Nihče pa ob tem, ko se jezi na vodarje, da je voda klorirana, ne pomisli na to, kaj je sam prispeval k temu, da vodo ne bi bilo treba klorirati. Marsikak srboritež naj se raje povpraša, kolikokrat je že ravnal neprevidno, kolikokrat je že onesnažil okolje, kolikokrat je v svoji delovni organizaciji ali preko delegatskega sistema postavil zahtevo, da do onesnaženja ne bi prišlo. Seveda od krajanov tam izza hriba od koder pride voda že zahtevamo, da morajo paziti, da ne smejo gnojiti, itd. Če pa smo tudi mi na takem področju pa seveda vidimo le svoj jaz, ker pijemo dobro vodo in nas ne briga, kako vodo pije naš sosed. Prebili bomo gnojnično jamo, da gnojnice ni potrebno odvažati, v tovarni ne bomo zahtevali zgraditev čistilne naprave, ker bi se nam s tem zmanjšal dohodek in podobno.

Dokler človeštvo kot celota ne bo spoznalo, da pač vsi skupaj živimo na eni zemlji, da je to pač en velik biotop in se vse napake v ekološkem sistemu slej ali prej vrnejo kot bumerang. Že danes večkrat slišimo poročila o kislem dežju, ker je dimne pline iz sosednjih držav prinesel veter. Iz takega dežja seveda ni dobre pitne vode. Kam pa veter odnaša pline iz naših tovarn, kje prodirajo v podtalnico snovi iz naših odplak, ki jih narava zaradi preobremenjenosti sama ni mogla očistiti?

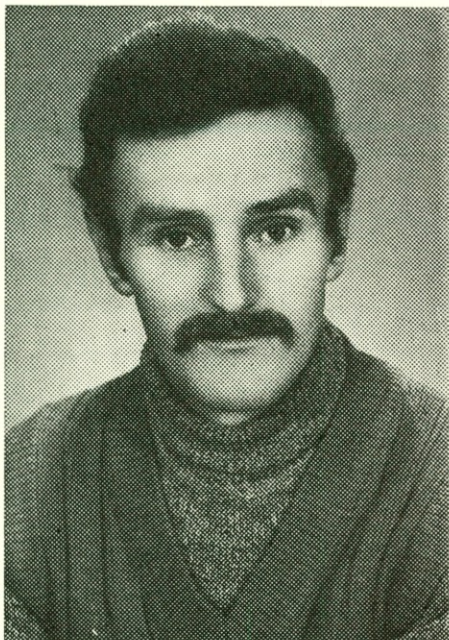
V. Šeme

V slovo

Smrt je s svojo neusmiljeno roko posegla tudi v maloštevilni kolektiv Instalacije Sermin ter iztrgala iz njegove sredine gasilca Jožeta Dodiča.

Bilo mu je komaj dvainštirideset let, a že je moral kloniti pod težo težke in dolge bolezni.

Svojim sodelavcem bo ostal v spominu kot sposoben, vesten in pošten delavec.

KJE STE PTICE

Kje ste ptice? Da pobrale bi košček kruha iz smeti, ki brezskrbna ga je roka vstran vrgla brez vesti.

Ptice niso priletele, ostal je človek brez vesti dokler sam ga ni pobiral, košček kruha iz smeti.

Vest tedaj se mu predrami, misel utruja mu obraz, ker nekdanje preobilje mu neizprosni vzel je čas.

Moja potovanja

GHANA

Na robu mesta Lomé je meja z Gano in velik napis na mejnem prehodu: »Wellcome to Ghana« je pesek v oči morebitnemu obiskovalcu, kajti meja je že tri mesece zaprta (november 1982). Toda kljub temu hodijo Ganci mirno čez cesto, tj. mimo prehoda na delo v Togo, saj je tu zaslužek mnogo boljši.

Ze površen pogled na deželo nam pove, da tod vlada revščina, saj so hiše domačinov bolj podobne porušeni stajam za živino. Ni elektrike, ne vode.

Ko smo februarja 1983 res obiskali Gano, smo se lahko prepričali, da tudi drugje ni dosti bolje. Izjema je le glavno mesto Accra.

Pristali smo v Temi, to je pristanišče, kakih 30 km vzhodno od Accre. Mesto ni nič posebnega. Hotel Meridian je zanemarjen, kar je prava škoda, saj se vidi, da je bil včasih visoko na »lepotni« lestvici. Igralnica na srečo pa še vedno dela s polno paro. Več kot gostov, se znajde v njej prijatelji noči, ki si med gosti z debelimi denarnicami izbirajo morebitne »žrtve«. Ne boste verjeli, toda med temi dekletki sta tudi dve Rusinji.

Za mlade je edina zabava diskoteka »Subin Valley«. Toda tudi tu ti domačinke, stare od 13 let naprej, ponujajo ljubezen za nekaj dolarjev. Sploh pa je prostitucija tod za domačinke glavni vir dohodkov in mornarji, seveda, najljubše stranke. Sicer pa v Gani vlada vojaški režim in policijska ura velja od polnoči do petih zjutraj.

Enotedenski postanek v Gani smo izkoristili za izlet v notranjost. Sončno in vroče nedeljo smo najeli taksi-kombi in se odpeljali v notranjost. Predno smo prišli iz Teme, smo morali mimo štirih policijskih zapor, kjer so nas spraševali, kdo smo in kam gremo, ter se čudili nenavadnemu instrumentu, ki ga je pred sabo raztegoval Škofjeločan Božo. Seveda harmonike tod ne vidijo vsak dan in ob našem prepevanju so se mrki policaji in vojaki prepričali, da smo čisto miroljubni in da s tistim mehkom ne bomo naredili državnega udara.

Naš cilj je bil pravzaprav mogočni vodni jez na reki Volti, ki so ga gradili Italijani. Do tja smo prevozili skoraj 200 km, toda na jez nismo smeli. Vojak ob zapornici nam je razložil, da odgovornega za podpis dovolilnic danes ni v službi in zaman smo ga prepričevali, da smo prišli tako daleč samo zato, da vidimo jez. Ostal je neizprosno. Tako smo si jez lahko ogledali le iz razgledne točke v hotelu Volta, na sosednjem hribu. Velikasten občutek, toda kakšnega smo zamudili. Mož, ki je tu že bil pred leti, mi je skušal kar najpodrobneje opisati, kako vse skupaj izgleda od blizu, toda to še vedno ni tisto »pravo«.

No, tisto »pravo« smo potem doživljali ob čudovitem bazenu, ki so si ga Italijani zgradili ob graditvi jez. Čista voda, ležalniki, sončniki, na voljo smo imeli hladilnik za našo hrano in pijačo, domačini so takoj vključili aparature z glasbo. Prijetno se je bilo osvežiti po dolgi vožnji in razočaranju na koncu. Kmalu za nami so se pojavili še Japonci in sam bog ve, od kje so se vzeli sredi Gane? Ob povratku smo si ogledali še glavno mesto Accro, kjer pa tudi v najboljšem hotelu nismo mogli dobiti coca-cole in piva. Nudili so nam neko čudno, čokoladno rjavo pijačo »Milo«.

Na tržnici s spominki sva z možem prav poceni prišla do pisanih domorodskih lokov s puščicami. Tako je bilo: Ganskega denarja (cedijev) nisva imela, pač pa le gvinejskega (syli). Lep, nov bankovec za sto sylijev, na črno zamenjan vreden tričetrt dolarja, sva ponujala prodajalcu, češ, da je vreden dobrih 20 dolarjev. Lepa, modra barva je fantu takoj stopila v oči in takoj je bil pripravljen skleniti kupčijo, toda samo še do prijatelja skoči, da ga vpraša, če mu bodo v banki zamenjali ta denar, je rekel. In še to, da se vrne čez 5 minut, medtem pa naju bo kratkočasil njegov oče. Z možem čakava, si ogledujeva še ostale, razstavljene predmete. Minilo je dogovorjenih 5 minut, pa še 5 in še enkrat 5, fanta pa od nikjer. Pričnem se navidezno jeziti in razburjati na očeta, češ, kakšen »poštenjak« je njegov sin, pri tem pa si močno želim, da ga vsaj še 5 minut ne bi bilo nazaj. Gvinejskega

denarja namreč nikjer ne menjajo in tako bi midva ostala brez spominka iz Gane. Oče se je sicer nekaj opravičeval ter zagotavljal, da se bo sin prav gotovo vrnil, kar mu pravzaprav verjamem. Grozno besna in na smrt užaljena pograbim loka in puščice, se usedem v naš kombi in že se peljemo. Oče, prepričan, da sva »ta kratko« potegnili midva, naju ni skušal niti ustaviti. Na povratku v Temo smo se ustavili še na plaži blizu Accre, kamor se hodijo domačini kopat ob koncu tedna. Ker je bila ravno nedelja, je bil na plaži pravi vrvež, otroški živ-žav pa je skoraj preglasilo šumenje valov, ki so se izgubljali v peščeni obali. Mimo nas je prijahal domačin na konju in z možem sva hitro izrabila priliko ter se slikala s pravim afriškim konjem.

Klub pomorščakov v Temi se ne razlikuje dosti od tistega v Loméju. Edina razlika je, da nima bazena. Mož je navdušeno igral bi-

ljard s tremi korejskimi mornarji, medtem ko sem jaz vneto pisala domačim pisma in razglednice. Za mano mi je v papir zvedavo pogledovala rdeča orhideja s številnimi cvetovi. Klub ima svojega vrtnarja in ta je res lahko ponosen na svoje delo.

Slaba točka kluba je dnevno omejena količina pijače (za kar pa seveda niso krivi sami), ki jo potem točaji skušajo kar se da enakomerno porazdeliti tja do desete ure, ko se klub zapre. Tako sem lahko spila le en tonik in mož le eno pivo (piva se drugače sploh nikjer ne dobi), žeja pa je bila zaradi vročine strahotna.

V tolažbo so nam potem vzečre z videokasete zavrteli film Doktor Živago.

KAMERUN — DOUALA

Še preden smo se v pristanišču »privezali«, so nas tisti, ki so tu že bili, opozarjali na »roparske stopnice«. Pri cerkvi, obraščeni z džunglo, vodijo iz mesta proti pristanišču. Tu so domačini oropali že marsikaterega mornarja in nemalokrat se je zgodilo, da je dotični rezevž prišel na ladjo v samih spodnjicah, ali pa celo brez. Najvarneje je torej, so rekli, da gremo v mesto v skupinah in se tako tudi vrnemo, po možnosti ne prav pozno ponoči. Tako je tudi bilo.

Same stopnice sploh niso izgledale tako divje. Džungla okoli njih je bila posekana, stopnice široke, nikjer nobenega domačina. Seveda, podnevi ne napadajo. Vrh stopnic se razleže v široko asfaltno cesto in po nekaj korakih butne vate življenje, popolnoma drugačno od tistega, ki sem ga imela priložnost videti v Afriki do tedaj. Avtomobili drviijo mimo nas, ljudje nekam hitijo, ulični prodajalci nam ponujajo cigarete, bonbone, žvečilno gumo in podobno. Trgovine so na vsi moji nesrečo zaprte, kajti danes je nedelja. V stranski ulici

mož na kolesu izvaja vragolije — vozi po enem kolesu, z eno nogo, na glavi, postrani in kaj vem še kako. Njegove umetnije spremlja moderna disco glasba iz bližnjega bara. Ljudje se ustavljajo in ga občudujejo. Klobuka na cesti ne vidim.

Mesto samo močno spominja na naša evropska. Široke ulice, številni lokali, trgovine, moderne restavracije in med njimi celo kitajska. Privoščimo si pivo in schweppes v odlični francoski restavraciji v središču mesta. Od tu lahko spremljaš dogajanje na cesti, toda bolje je, da tja sploh ne gledaš, kajti takoj se znajde v bližini kak trgovec in ti kar čez ograjo ponuja zapestnice iz slonovine, prstane pa uhane in drugo. Kot muhe se prilepijo nate. Nenadoma se zavem, koliko pomeni mir ob kozarčku najljubše pijače ter prijeten klepet z znanci. Dovolj nam je vrveža.

Klub pomorščakov je prava oaza miru, čeprav so tudi tu trgovci s spominki. Bazen nas vabi, da speremo cestni prah s teles. Udobni ležalniki, palme okoli nas, glasba, ki prihaja iz bara in hladna coca-cola. Ali si človek lahko želi še kaj več? Trgovci s spominki potrpežljivo čakajo, da si pridemo ogledat lesene stole, glave, slone, ogrlice, torbe in ostalo. Včasih kateri neopazno zaokroži med gosti, toda tu zadošča, da odkimaš z glavo in nihče več te ne bo nadlegoval.

Klub vodijo nemški protestanti in je last protestantske cerkve. Takih klubov je v Afriki še mnogo. Tu se mornarji raznih dežel srečujejo in spoznavajo. Tu so jim na voljo informacije o deželi, tuje in domače revije, knjižnica. Tu igrajo biljard, pijejo pivo, whiskey, na voljo imajo restavracijo, hotel, bazen, skratka vse, da se spočijejo od svojih ladij. Med ogledovanjem spominkov se zapletemo v pogovor s tremi ameriški mornarji, častniki na vojaški ladji, zasedranj nedaleč od naše. Pravijo, da so že 7 mesecev zdoma in da bodo čez 27 dni spet doma. Phil, eden od njih je potožil, da je bil v tem letu skupaj z ženo samo 72 dni in da je vesel, ker mu pogodba o delu na ladji poteče že čez leto. Beloglavi Whitey ima še štiri leta do preteka pogodbe, toda ni še poročen, zato mu je nekoliko laže. Zapletli smo se v pogovor o življenju v ZDA in pri nas, pa o ladjah in podobno. Poslovili smo se, kajti čakala nas je pot nazaj, mimo »roparskih stopnic«. Vse se je končalo brez zapletov in srečno smo se vrnili na »Ljutomer«

D. Pavlič

Tokrat v sliki

